

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
3-hasábos perit sor egyszer 30 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyíltár perit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesül-
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 107.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József téherczeg-ut 2a. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1913.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szombat, február 8.

Mai számunk főbb közleményei:

- Eső után köpenyeg.
- A választói reform általános vitája.
- Aradvármegye ügyei.
- Egy bányacég eltított adója.
- Gyilkos kísérlet.
- Ahol nincsenek munkanélküliek.
- Megengedték a bizonyítást a Déry pörben.
- Háboru pénz nélkül.
- Tarkaságok.

Kabós Ferenc.

Arad, február 7.

Az a politikai regény, amelynek a választójogi reform körül peregnék a fejezetei és következnek a folytatásai, tele van színes és változatos jelenetekkel. Láttunk benne görögtüzes kivonulásokat és láttuk a közéleti duzzogás kitöréseit; láttuk az elveknek felbökbe néző idealistáit és láttuk az örök forradalmárokat, akiknek szenvedélyt, tüzet és lávát kereső természete féktelenül csapott ki a választójog előtt. Azután láttuk a választójog előtt udvarolni a politika szeladonjait, akik hasonló lendülettel csapták a szelet a magyar jegybank, az önálló vámterület, a magyar vezényszó és egyéb ideák körül, anélkül, hogy ezek akármelyikét nőül vették volna, amikor partiképesek voltak. (A választójog mellett is azóta láthatók olyan sűrűn, amióta felelősség és a konzekvenciák veszélye nélkül vallhatják a szerelmet). Láttunk... de mindent a politika regényírói fogják egyszer megírni. Mert mindezekben csakugyan sok a romantika és ezzel együtt sok az őszinte és a hamis póz, az érdekesnek keresése,

meg néha a fölünni, előtérbe jutni vágyás.

Ma azután láttunk valakit a választójog emelvénye előtt, akinek föllépésében nincs semmi gesztus és nincs semmi romantika. Mégis: azok között, akik a választójogot nemcsak szeretik, hanem akarják, akik nincsenek azon a magasról diktáló elven, hogy „vagy a mi választójogunk, vagy semmilyen“, akik egy kétes kimenetelű, de annál többet áldozó harcra többre tartják az elérhető, valóságos eredményeket, azok között ez az ember elől áll.

Kabós Ferenc nem vádolható se a konzervativizmussal, se pedig azzal, hogy minden áron ragaszkodik a többségben maradáshoz. Komoly, mélyeszű politikus, a kinek a következetességből bizonyára nem kell Návay Lajostól leckéket venni. Híve a jogkiterjesztésnek és ebbeli fölfogása, nézetei túl mennek a korlátokon, a melyeket a kormány választójogi javaslata tervez. És ebbeli fölfogásainak érvényt szerez, de nem azon a módon, a melyet a munkapártból kilépettek bizonyára jóhiszeműen, érdekek nélkül választottak, hanem a következetesebb, praktikusabb és a férfiaságban is talán azok előtt járó formában, úgy, hogy a pártban igyekszik a választójogi reform szűkre szabott keretein bővíteni, a javaslat liberalizmusát fokozni és elérni azt, a miben nincs a magyarok között véleménykülömbőség: hogy tiszteletreméltó, fontos érdekek sérelme, veszedelme nélkül minél többen lehessenek részesei az alkotmányos életnek.

Kabós Ferenc nem áll egyedül a munkapártban, akik a kormány választójogi re-

formájával nem értenek egyet, akik azon javítani akarnak. De maga a kormány se állt úgy a választójogi javaslattal, hogy azal „győz, vagy elbukik.“ S ha valószínűnek kell tartani, hogy Magyarország a választójog mai állapotából nem fog egyszerre a jogkiterjesztés olyan kereteibe jutni, amelyek a szélső radikálisokat is kielégítenék: akkor bizonyos, hogy az általános választójog ügyének, a demokratikus haladásnak több hasznot tesznek a Kabós Ferencek, mint azok, akiknek eljárása a rombolni vágyók, a fanatikusok harci tüzet táplálja, s akiknek aggresszivitása talán fokozza a konzervatív ellenállását, óvatosságát. Beszéljünk világosabban: az a Kabós Ferenc, a kinek állásfoglalása ment a pártbontás színtől és az egyéni érvényesülés látszatától, aki tehát meggyőződését csak a meggyőződésért hirdeti, mindenesetre könnyebben kapacitálhatja, könnyebben térítheti meg a párt konzervatívjeit, mint az, akinek kívülről szóló argumentumai már az ellenzéki agitáció, a párt ellen intézett támadás képeiben látszanak meg.

A munkapártból kilépetteket senki se akarja vissza csábítani. Kabós Ferenc, a kinek személye az ellenzék előtt is osztatlan tiszteletben áll, kettőről tett bizonyosságot. Az egyik: hogy a választójog felől való meggyőződést nem kívánja áldozatul az, ha valaki megmarad a munkapártban, azon az uton, amely a parlamenti rend fentartására törekszik. A másik az: hogy a tiszta és őszinte párthűség mellett van mód arra, hogy valaki a jogkibővítés tekintetében a kormány javaslatát keresztező véleményt

Aranyak az utcán.

Írta: Nagy Andor.

Egészen váratlanul egy vasárnap este kipirult arccal tette le az újságot az asszony.

— Moródd csak, — fordult az urához — te sohasem találtál valamit az utcán? Pénzt, vagy ékszert.

Az ember mosolygott.

— De én komolyan kérdezlek, — beszélt tovább az asszony. — Furcsa. Miért ne lennél te az az ember, aki megtalál valami elvesztett drága karperecet? Most is olvasom, hogy az este a színháztól a Kőfaragó utcáig terjedő uton elvesztett egy női aranyóra. Három piros kövel. Te épen ezen az uton jársz!

A férj rápillantott a gyűrűt újságpapírra. Aztán csendesen nevetett.

— Kis csacsi... Hiszen ez öt nappal ezelőtt történt! Ez egy régi újság.

Mint a gyermeknek, hirtelen szomorú, pityergős lett a kis asszony szeme, arca.

— Csakugyan. A péktől hoztam. Kenyér volt benne... Én már csak ilyen újságot olvasok.

A férj még mindig tréfás ledvvel vigasztalta az asszonyt.

— Istenem, istenem, — sóhajtozott s aztán nagyokat nevetett. A feleség durcásan elfordult és rövidesen csend lett a kis homályos, szurtos udvari lakásban. A kopot, rozoga bőlcsőből az

asszony ölébe vette maszatos, sápadt porontyát s halkán duruzsulni kezdett a gyermek puha, csöpp arcába.

A lovag, ez a furcsa apró ember tenyerébe hajtotta fejét. Az arca szép volt és gyermekes, mint egy francia babának. Egész termete szabályos és finom. A mindennapi emberektől különvált volt ez a hosszú és előkelő nevű ember. Hogy született ur volt, látszott rajta minden szegénysége mellett. Sőt, a szegénység miatt jobban látszott. Mert nagyon éhbeteg volt a jó fiu. Mint egy rossz poéta, olyan álmódzó és jámbor volt a lovag. Az ősek valahol Lengyelországban e tékozzták a vagyonát és üres zsebbel maradt itt az álmódzó fiu. Ő maga nem sokat szeretett erről beszélni, de a felesége, ez a feleség asszony mindig eldicsekedett a szomszédoknak, hogy az ő férje nagyuri családból való, előkelő; lovag Korosiniczky a neve, katonatiszt volt, de kilépett, hogy őt elvehesse, őt, a szegény varróné asszonyt... Igen, a kis szőke lovag olyan volt, mint egy rossz poéta; az első varróné anyát, aki szerelmesen nézett rá, mirdjárt feleségül is vette, mert ez olyan regényes, olyan megható...

Most itt ül a homályos, szurtos udvari lakásban. A fejét a tenyerébe hajtja. Semmit sem bánt meg, a feleségét szereti nagyon, — hanem azon gondolkodik, hogy csakugyan, miért is nem talál ő csak egyszer is valahol az utcán telt bugyellárist, vagy valami drága ékszert. Fűzte tovább a gondolatait, ábrándozott és olyan szépen kiszínezte, hogy mi lesz majd, ha egy éjszaka rábukkan a pénzre.

Az asszony is csak ezen gondolkozhatott, mert hogy egészen este lett a szobában, megint csak megszólalt:

— Milyen nagyszerű lenne, ugy-e?

— Megbízom! — felelt a férfi és most már lelkesen beszélt. — De miért is ne volna ez lehetséges? Mindig éjszaka van már, amikor jövök haza. Mert láod, ilyen a sors. Abban a rongyos szállítóhivatalban talán épen azért kaptam én állást, mert ott késő éjszakáig kell dolgozni, így én későn megyek haza, amikor nem igen járnak az utcán és így egyszer mégis csak fogok találni egy tele-bugyellárist.

A gondolatnak kipirulva, lelkesen örültek.

És ettől a naptól fogva lehajtott fővel, kutató szemmel róttá az utcát a lovag. Különös szenvedélye lett az aszfalt figyelése. Fűrkészve siklott pillantása a karcu bokák és az otromba cipők között az utcán, a korzón. Késő este pedig egy beteg álmódzó szomorúságával tipegett hazafelé a néptelen utcákon át. Nem volt szerencséje. Egy üres gyufáskatulya, egy-egy papírzacskó gesztenyebájjal, ez volt minden, amit időnkint talált. A szenvedélye pedig egyre fokozódott. Mikor közeledett a nagy ócska házhoz, ahol lenn az udvarban a lakásuk volt, végtelenül szerencsétlennek érezte magát. Közél a házhoz kettőzött éberséggel figyelte a járdát, a köveket. Még husz lépés, még tizenöt, — gondolta magában, — még lehet... hátha. Aztán amikor a kapuhoz

ne csak hangoztasson, hanem érvényesítsen.

A választójog körül — ez is érdekes része a regénynek — két harc folyik. Az egyik: a parlamenten kívül, — ez a nagyobb méretekre terjedő, izgalmasabb és zajosabb küzdelem, a melyben a jogokat kérők tömegeibe bekeverődnek a politika számítoi, népszerűség éhesei. A másik: belül a parlamentben és sajnos, csak a többségben. De az utóbbi nem kevésbé komoly, nem kevésbé szivós harc az előbbinél s ha a kormány javaslatainak módosításával új és új tömegeknek és ezereknek nyitnak utat az alkotmány mezőire: abban ennek a csöndesebb, komolyabb harcnak nagyobb része lesz.

A legelő ügy törvényes rendezése. Budapestről jelentik: A képviselőház földművelésügyi bizottsága tegnap tárgyalta Tallian Béla elnökléte alatt az osztatlan közös legelők s a lövősenyi üzletszerű nyilvános és a kölcsönös fogadások kérdését, az 1894. XXIX. t. c. megváltoztatásával. Pirkner János előadó elsősorban az osztatlan közös legelőkéről szóló törvényjavaslatot ismertette, annak fontosabb vonásaiban. Szerinte a javaslat, mely a legelők fenntartásáról és javításáról gondoskodik, komoly lépés az állattenyésztés fejlesztéséhez, amely nemcsak a nemzeti termelés, de a közlekedés megkönnyítése s a mezőgazdasági munkaviszonyok javításának szempontjából is igen fontos. Ugy véli, hogy legelők nélkül csak nagyobb birtoktesteken s nagyobb forgatókével lehet állattenyésztést űzni s a törvényjavaslat ezért a kisgazdákon s a birtoktalan állattenyésztőkön akar segíteni. A javaslatnak sarkalatos pontja a közösségek résztulajdonosainak társulattá való alakítása. Solymossy Lajos báró és Bornemissza Lajos felszólalása után, akik azt vitatták, hogy a közös legelők a társulat, avagy az egyes tagok tulajdonába mennek-e át, a bizottság a javaslatot elfogadta. Ezután a lövősenyi fogadásokról, a bookmakeri s egyéb fogadási irodák forgalmáról szóló törvényjavaslatot tárgyalták. A törvényjavaslat szerint az irodák forgalmának két százaléka az állampénztárt illeti. Ennek a két százaléknak egy ötöd részét a földművelésügyi miniszter használhatja fel a felügye-

lete alatt levő iskolák testvezési és testnevelési céljaira, a további negyötöd részét pedig a választás- és közoktatási és honvédelmi miniszter használhatja fel hasonló célokra. A törvényjavaslatot elfogadták.

Eső után köpenyeg.

(A Magyar Aszfalt-társaság pótajánlata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 7.

Sokszor megkacagtatta már a városhoz benyújtott beadványával a Magyar Aszfalt-társaság, ez a javíthatatlan humorista, a közönséget. Ma ismét két olyan írásművet produkált, amelyek bizonyára igen jóízű mosolygásra készítetik azok olvasóit és ebben a szomorú időben a humoristák igen elismerésre méltó szerepet töltenek be.

Mután az összes erre illetékes tényezők kimondották, hogy az aszfalttársulatnak a Varjassy-Lajos-utca burkolására beadott ajánlata szóba sem jöhet, ma egy pótajánlatot, tehát már eleve figyelembe sem vehető írást, juttatott a tanácshoz.

Ez a mesterkélt homályos és szántsándékkal értelmetlenül megfogalmazott, de minden jellegzetes színnel tarkított ajánlat a következő: „Ha a Varjassy Lajos utca az ingyenes öt évi jótállási idő alatt autobusz közlekedést nem kap, vagy csak bizonyos idő múlva indul meg az autobusz-forgalom, minden egyes év után, melyben az autobusz-forgalom még nem lépett életbe, évenként és négyzetméterenként 10 fillért térít meg a társulat a városnak a 17 koronás egységárból. Ha a fizetési fenntartási idő alatt az autobusz a Varjassy Lajos-utcán nem közlekedik, a fenntartási költség 45, illetve 55 fillérje 40, illetve 50 fillérre csökken.

Ez úgy értendő, hogyha például az autobusz-közlekedés ezen az uton a kiépítéstől számított nyolcadik évben indul meg, az egységárból négyzetméterenként 50 fillér térül meg a városnak, a fizetési fenntartás első három évében csak 40 fillér fizetendő, vagy ha a 25 éves fenntartási határidő bármely évében szűnik meg az autobusz-közlekedés, a kisebb fenntartási díj lép életbe.

Azt kéri végül a társulat, hogy ezt a beadványt a tanács ne tekintse pótajánlatnak!

Nagyon nehéz lenne megállapítani, hogy

ebben az ajánlatban hol nem lóg ki a lóláb, mely elárulja, hogy a Magyar Aszfalt-társaság tehetetlen dühében most már egyéb célja nincs, mint hogy zavart teremtsen, nehézségeket okozzon és a tiszta helyzetet elhomályosítsa az ő megszokott, régen ismert taktikája szerint.

Ezzel azonban még nincs befejezve az ő homályos akarásának vége. Egyszerre két éret akar vágni a városon. Az itt ismertetett írással egyidejűleg ugyancsak ma adott be egy felebbezést egy tanácsi határozat ellen és ezt is érdemes meghallgatni, mert ebből aztán minden szépitgetés nélkül kitűnik, hogy mekkora taláknak, milyen biztos fejéstehének tartja a törvényhatóságot a Magyar Aszfalt.

És év január hó elsejétől kezdve a társaságnak lejár az a kötelessége, hogy a főúton az aszfaltot ingyen fentartsa. Még a múlt év őzén tudtára adta a társulat a tanácsnak, hogy ott, ahol az autobusz közlekedik, az említett időből kezdve, többé 32 fillérért nem tartják fenn az aszfaltot, hanem kértek ötven fillér pótdíjat négyzetméterenként. Hivatkoztak arra, hogy amikor ők a várossal szerződtek, szó sem volt autobusz közlekedésről és ők akkor nem tudhatták, mennyire koptatja a gépkocsi az ő aszfaltjukat.

A tanács Reicher Károly tiszti főügyésztől kért véleményt és ő kijelentette, hogy a szerződés alapján az aszfalttársulatnak semmiféle jogcíme nincs arra, hogy pótdíjakat követeljen.

Ugyanezt mondta a jogügyi bizottság is, de hozzá tette, ha a város méltányos akar lenni a társasággal szemben, akkor ajánlja fel a 32 filléren kívül még valamit.

A tanácsot lepte meg legjobban ez az érthetetlen nyilatkozat, de mégis megmaradt eredeti álláspontja mellett, nem ijedt meg a társulatnak attól az iálestelen fenyegetéstől, hogy az esetre, ha már január elsejére nem fizeti a város az ötven fillér pótdíjat, nem készít javítást, a tanács elutasította a beadványt és nem teljesítette a kérelmet.

Eme tanácsi határozat ellen adott be ma felebbezést az aszfalttársaság és kijelenti, hogy ő nem olyan szigorú, mint aminek az első pillanatra látszott, vele lehet alkudni, mert ő ismeri a jó viccet, sőt szereti is.

— Ha — írja — a város a Magyar Aszfalt-társasággal burkoltatná a Varjassy Lajos utcát,

ért, körülnézett. Néha vissza is ment egy darabon.

— Megint semmi, — mondta szomorúan a feleségének, aki rossz petróleumlámpa mellett virrasztott. Varrt.

— Megint egy nap, — panaszkodott rosszkedvűen az asszony.

Aztán így őszetörten, sápadtan zugolódni kezdtek az éjszakában. Elégedetlen szavak nyugtalankodtak a szegényes lakásban.

— Hát nem utálatos ez? — okoskodott az asszony. — Mi már csak így fogunk élni mindig.

— Bizony, — hagyta rá a férfi — semmi remény. Pedig, így már nem is igen érdekes...

Aztán mély meggyőződéssel szólt:

— Rajtunk már semmi sem segíthet, csak ha tán mégis találunk egyszer valami pénzt az utcán.

Talált. A véletlen így akarta. Kődös este volt — esztendőnkön át hiába figyelte — a tárcát most nem is vette észre. Megbotlott benne. Ideges izgalommal kapta föl. Hosszu hónapokon át elmélkedett és tanította magát, hogyha egyszer valami érágaságot talál, nem kap utána hirtelen. Először ügyelni fog, valaki nem látja-e? Óvatos lesz. Most mindent elfelejtett. Nem nézett sehova. Elhamarkodva bukott a tárcára. Duzsált keménységet érzett. Rohant vele.

Szép fényes aranyakkal volt tele a nagy eraszény. Csupa arany. Vagy hétezer korona. Mikor odahaza őrszészámolták, sápadtan tilt az asztal-

nál az ember, mint valami nagy beteg. Az asszony levelette magát az ágyra és vihogott, nevelt görcsösen.

Másnapra pedig messzeszállt tőlük a sok álmatlan éjszaka bölcs okoskálása. Kigondolták, megbeszéltek százszor is, hogyha majd csakugyan megtalálják a pénzt, — amelyet már régen átéle elvesztett jogos kincsnek tekintettek — akkor nagyon óvatosak lesznek, senkinek sem azólnak, a pénzt eldugják, belőle nem költenek, nehogy valaki is megtudja. Százszor megbeszéltek ezt a dugdosást, — és a reggelt alig várta az asszony, szaladt a városba. Tertozásokat fizetett. De ezzel hamar felhagyott. Vásárolni kezdett. Lázasan. Dálban már kocsival jött haza.

— Képzeld, — ujságotla vidáman a szomszéd lakónak — örököltünk... A férjem.

— Igen, — bólintott az ajtóban a lovag — szegény nénikém, a grófnő...

Benn a szobában pedig halottasápadtan rogyott az első székre. Szólni sem tudott. Csak odatartotta a felesége elé a legfrissebb ujságot. Valahol a sűrű sorok közt meg volt ebben írva, hogy az este a Kőfaragó utca elején egy jóra való ember kétezer koronát veszített aranyban. Egész vagyonát. A megtaláló jölteszti, ha átadja a károsultnak, Kempen I. Simonnak, (Külső-rétsor 9-13) mert a rendőrség tudja, hogy kinél van a pénz és az eltitkolásnak komoly következményei lesznek. Az asszony elféheredett. Kezéből kiessett az ujság. Vértelen ajkai alig rebegték:

— Már hiányzik, vagy hatszáz korona.

Az ember nem szólt semmit. Összeolvasta a még meglevő pénzt és elindult a Külső rétsor

9-13 felé. Órák hosszáig át botorkált ismeretlen utcákon. Kábult volt, amikor bevonszolta magát Kempen I. Simon nyomoruságos kis odújába. A vén ember alig tudta palástolni ravasz örömet. Hogy akadt ilyen naiv ember. Veszedelemes uzsorás volt Kempen I. Simon, megkenve minden gonosszággal és a rendőrség nem is tudott semmitsem arról, hogy kinél vannak az ő aranyai. Boldogan dörzsölgette most piszkos száraz kezét, hogy ez a hiszékeny ember visszahozta a pénzt. És amikor a lovag hebegve, akadozva elnyöszörögte, hogy hatszáz korona már hiányzik, a vén Kempen sötét arca haragra torzult.

— Majd a rendőrség! — hörögte durván — majd elintézi.

Könyörgött mint a gyermek a lovag. És végül könyörületes lett a rideg ember. Belegyezett, hogy a hiányzó pénz helyett lovag Korosinyczky váltót adjon — hétezer koronáról, amit havonként fog törleszteni tíz éven át.

Ötödik éve fizet kínos pontossággal a lovag. A rendőrségtől még most is retteg.

Éjszaka van. Ott ülnek a kopott asztal mellett. Most hozta haza a fizetését. Az asszony krátával írja az asztalra, hogy mire mennyi kell. Külön tétel Kempen I. Simon.

— Na, ha majd ennek is vége lesz! — mondja az asszony.

— Ugye, milyen boldogok leszünk — sóhajt ramánykedve az ember és meggyőződéssel teszi hozzá: Mint voltunk régen, azelőtt.

akkor a főúton végzendő fenntartási munkák után nem ötven, hanem csak negyven fillér pótdíjat követel.

Íme tehát ilyen junktimot állít fel az aszfalt-társaság a két egytűvé nem tartozó ügy között. Világos, hogy csak zavart akar kelteni és a városban akar halászni. A főúti aszfalt fenntartási ára meg van szabva a szerződésben, ez 32 fillér, ehhez kétség nem fér. Ha a társaság oly gyenge utat épített, hogy ez a gépkocsikat nem bírja meg, ez az ő baja, azzal számolnia kellett, hogy a város közlekedése fejlődik. Az ő tudatlanságát a város utólag nem lesz hajlandó megfizetni.

De nem engedhető meg az sem, hogy a társaság szándékos zavarkeltésének essék áldozatul a város, amelynek nem az a hivatása, hogy a rosszul gazdálkodó vállalatot ő állítsa talpra és a lebellyezett részvények értékét növelje. Arad annyira gvallérossan hánt el eddig a társulattal, hogy annak baklövéséért nem dobhatja oda magát bűnbakul.

A társulat beadványai felett csak napirendre lehet térni.

Aradvármegye ügyei.

— A közigazgatási bizottság ülése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 7.

Urban Iván báró főispán távollétében Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán elnökölt ma Aradvármegye közigazgatási bizottságának rendes ülésén. Az alispán a január havi közigazgatási állapotokról szóló jelentésében beszámolt a két leleplezett jegyzői szabálytalanságról is.

Simonyifalván — jelentette az alispán — a községi jegyző egvesek kárára több rendbeli sikeresítést követett el, amint ezt a vizsgálat megállapította. Bara Elemér községi jegyző a vizsgálat kezdetén öngyilkosságot követett el és meghalt. A hiányt a még tovább folyó vizsgálat állapítja meg végleg és azután az alispán megteszi a szükséges intézkedéseket. — Aradközi községben a rovincsolás a községi jegyző terhére több pénzkezelési szabálytalanságot és visszaélést állapított meg. A közpénzben okozott hiányokat Moncza György községi jegyző megtérítette. A vizsgálat még mindig folyik, de Horváth László szolgabíró már a vizsgálat első napján felelősségét vállalta a községi jegyzőt és a pénztárost, utóbb pedig a jegyző ellen a bűnvádi feljelentést is megtejték.

Részletes jelentést tett Dálnoki Nagy Lajos alispán az aradvármegyei kivándorlásról is. A január havi közigazgatási bizottsági ülésen interpellációt intéztek ebben a tárgyban, a kivándorlás elleni intézkedések eredménye felől az alispánhoz, aki most pontos adatokkal felelt az interpellálóknak. Aradvármegye területéről utlevéllel 2 09 ember vándorolt ki 1912-ben, tehát jóval több, mint a megelőző évben. 1911-ben ugyanis 1124 utleveles kivándorló volt Aradvármegyében. December elejétől kezdve lényegesen csökkent a kivándorlás, ami a katonakötelesek kivándorlását eltiltó belügyminiszeri rendelet eredménye. Az alispán az év folyamán többször tett intézkedéseket a kivándorlás megszorítására, azonban eredményt nem ért el. A katonakötelesek utlevél kérvényét december óta visszautasítják és így az októberben 428, novemberben 350 utlevél helyett, — decemberben már csak 150, januárban pedig mindössze 106 utlevellet állították ki. Miután pedig az eltiltott katonakötelesek 17—42 év közötti munkabíró emberek, a belügyminiszeri rendeletnek közgazdasági előnyei is vannak, mert a munkaerő hiánytalan idehaza maradni.

Róka József pénzügyigazgató tudomására hozta a bizottságnak, hogy az év első hónapjában háromszázezer koronával csökkent az adóbevételek a vármegye területén. Egyenes adóban mindössze 78 517 korona befizetés történt, a csökkenés tehát 241 507 korona. A hadmentes adó 20179, a közvetett adók tétele pedig 51 583 koronával lett kevesebb.

Borsos Béla dr. tiszti főorvos a közegészségi állapotok javulásáról tett jelentést, továbbá arról, hogy Nadab község lakosságát a januárban ismét előfordult két hólyagos himlő eset miatt belügyi-

niszeri rendeletre beoltották. — Hosszabb vita keretében foglalkoztak a közigazgatási bizottság tagjai Meissner Ernő gazdasági felügyelő jelentésével, aki a községi legelőrendtartás módosítására tett előterjesztést.

A választói reform általános vitája.

(Liberális módosítások a bizottságban.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, február 7.

A választójogi reform-javaslat általános vitáját holnap előreláthatóan befejezi a képviselőház bizottsága. Ez esetben a bizottság hétfőn nem tart ülést, hanem csak kedden kezdi meg és alkalmassint már a jövő hét folyamán be is fejezi a részletek tárgyalását.

A választójogi bizottság ülése.

A választójogi bizottság ma délelőtt tizenegy órákor folytatta a tanácskozását Héderváry Károly gróf elnöklésével. Az ülésen a bizottság tagjai ma is egy két kivétellel mindnyaján megjelentek, ott volt Lukács László miniszterelnök is Jakabffy Imre és Némethy Károly államtitkárokkal: meghallgatta a tanácskozást Tisza István gróf, a képviselőház elnöke is.

Az első főszóelőlkő Iklódi Szabó János volt. Helyesli, hogy a javaslat az értelmi cenzuson épüljön. A hat elemi osztályról szóló rendelkezés legfőbb 25—30 év múlva fogja hatását éreztetni. Különbséget kellene azokban tenni a városi és falusi lakosság között. A legfőbb 25 év feletti városi és a vele szomszédos vidék igényelheti a legszélesebb választójogot. Számítás szerint a 95 önálló városi kerületből mintegy 20 jutna az ipari munkásság javára. A javaslat új irányú módosítása nagyon emelné a választójogi rendszer fejlődésképességét, miután a falusi népesség a városok felé fordul. Módosító indítványait különben a javaslat részletes tárgyalása során fogja előterjeszteni. A javaslatot általánosságban elfogadja.

Kabós az ipari munkások választójogáról.

Kabós Ferenc: A választójogi javaslat előterjesztése megfosztotta attól az illúziójától, hogy a reform a pártközi megegyezés forrása és alapja lesz. Minden ilyen reform különböző hatalmi tényezők összehatásának eredménye és így állandóságot várni tőle nem lehet a hatását csak megközelítően is kiszámítani ugyancsak lehetetlen. Kétszerezesen áll ez a mi viszonyaink között különösen most, amikor a szenvedelmek tüntetése kiszámíthatatlan utakra sodorhatja az ország politikai sorsát. Méltányolja és átéri a kormány nehez helyzetét ezzel a nagy földadattal szomban, mikor világszerte hangzta ott elveket az ország különleges viszonyaihoz kellett alkalmaznia. Ne künk le kell mondanunk a fokozatos fejlődés áldásáról is, mert 1874 óta semmi se történt a jogterjesztés terén. A mi a reform alapelveit illeti, tekintetben az értelmi cenzusnál és bizonyos vagyoni képesítésnél is nagyobb értéket tulajdonít a politikai iskoláztatásnak. Helytelen volna az is, ha nemzeti aggodalmakból olyan megoldáshoz folyamodnánk, mely forma szerint fényesen biztosítaná ugyan a magyarság uralmát, de lényegben csak még elkeseredettebbé tenné a nemzetiségi harcot. Egyes rendelkezések tekintetében kívánja a korhatár általános leszállítását, a Királyhágón inntenti részben a vagyoni cenzus leszállítását, az önálló kereskedők és iparosok, valamint a kereskedelmi és ipari szakmunkások tömegesebb felölését oly formán, hogy a választójog föltétele ezekre nézve ne legyen egyéb, mint az irni olvasni tudás s a tényleges alkalmazásban eltöltött két év és az egy évi helyberlakás. Erdélyre nézve aggodalommal bír, de hozzájárul a javaslatban kontemplált száz százalékos emelkedéshez abban a reményben, hogy a veszedelmek ellensúlyozása sikerülni fog a körületek megfelelő beosztása által. Nem fél az ipari szociálisták előnyomulásától, mert számuk a mi elmaradt ipari viszonyaink folytán oly csekély s annyira egy helyre koncentráldók, hogy a legriborá isabb kiterjesztés sem járhatna veszedelemmel. A mi szociálistáinkat különben sem lehet most már faji, vagy nemzetellenes törekvésekkel vádolni. A javaslat részletes tárgyalása során megfelelő módosításokat fog előterjeszteni.

Módosítások a javaslathoz.

Rónay Jenő a szenvedő választóképeség megállapításának fontosságát fejtegette igen hosszasan; a javaslatot általánosságban elfogadja, de főúttal magának, hogy a részletes tárgyalás során a szenvedő választóképeségre vonatkozóan módosításokat ajánlhasson.

Niamessny Mihály szerint az ipari előmunkásokat nagyobb előnyben kell részesíteni, mint a mezőgazdasági munkásokat és a reájuk vonatkozó szakasz új szövegezésével meg kell szüntetni az ipari munkásság nyugtalanságát. A szakasz, úgy a mint most van, azt az aggodalmat kelti a munkásokban, hogy szavazati joguk tisztán az összeíró küldötségek önkényétől fog függni.

Az elnök ezután főfüggesztette az ülést. A szünet után Huszár Károly nagyzerlenci képviselő szótartott föl és a korhatárnak 24 évre való leszállítását kívánja. Az ipari munkásoknak kedvezményeket kíván adni a gazdasági családeknek viszont nem adna választójogot, mert ezáltal a munkások nagy befolyásra tennének szert. Végül azt kívánja, hogy olyan családapák, kiknek három gyermekük van, ha négy középosztályt végeztek, olyan jogokt élvezzenek, mintha nyolc osztályt végeztek volna, ha pedig négy elemi osztályt végeztek, akkor olyan elbírálás alá eszenek, mintha hat elemi osztályt végeztek volna. A tanácskozást a bizottság fészeszakitotta. Holnap délelőtt tíz órákor folytatja a bizottság a választójog tárgyalását.

Az általános vitában való részvételre föl vannak még irakozva: Bujanovics Gyula, Telegyi József, Speky Sándor, Antal Géza, Rudnay Béla, Mártonffy Márton, Desbordes Ernő, Lázár István gróf és Krolpp Hugó.

Az ellenzék választójogi bizottsága.

A szövetszített ellenzéki pártok választójogi bizottságának első albizottsága, mely a választói jogosultság kérdésével foglalkozik, Kossuth Ferenc gyengékedésére való tekintettel ma délelőtt tizenegy órákor Kossuth Ferencnek Gresham palotabeli lakásán tartotta meg első értekezletét Apponyi Albert gróf elnöklésével. A bizottság meghallgatta Apponyi Albert grófnak, Kossuth Ferencnek és Vertán Endrének előadói javaslatait és érdemleges tárgyalását a hétfő délután öt órákor tartandó ülésre tűzte ki. Egyben pedig köszönetet mondott a bizottság Kossuth Ferencnek elabórátumáért.

Tegnap értesült az ellenzék a kormány állítólagos tervéről és este már elhatározták bizalmas értekezleten, hogy a belügyminiszter leveleit felbontatlanul visszaküldik és az informáló államtitkári vizittól távol tartják magukat. Ezt annál könnyebben megtehetik, mert ezeket a fantasztikus leveleket soha sem kapják meg se ellenzéki, se kormánypárti képviselők.

Letelt képviselői kitiltások.

A mai nappal lejártak azok a képviselő-kitiltások, amelyek a rakoncátlan ellenzéknek kijutottak. Szmracsányi György és Zboray Miklós néppártiak maradtak sorban utolsóknak. Minthogy ülésnapnak számít az a nap is, amelyen bizottsági ülést tartanak, Szmracsányi és Zboray kitiltása a választójogi bizottság mai ülésével lejárt. A szövetszített ellenzéknek tehát módjában van most már en bloc bevonulni a parlamentbe. Előre láthatólag február végén tart ülést a képviselőház és az ellenzék meg is fog jelenni.

Lukács László Bécsben.

Lukács László miniszterelnök holnap Bécsbe utazik és vasárnap kihallgatáson jelenik meg ő felségénél.

A választókerületek új rendezése.

Ellenzéki körökben mindig tudnak valami érdekes pletykát keltező kiszinezéssel a választójogi reformmal kapcsolatban. Ma például azt a hírt terjesztették, hogy a kormánypárti és ellenzéki képviselők néhány nap múlva levelet kapnak a belügyminisztertől, aki fölszólítja őket, hogy a kerületeik új rendezése dolgában forduljanak kívánságaikkal Némethy államtitkárhoz.

A választójogi javaslatot tudvalevőleg kiegészíti a kerületek beosztásáról szóló javaslat, ami a képviselőket nagyon közelről, szinte politikai existenciájukban érinti.

Megengedték

a bizonyítást a Désy-pörben.

— A budapesti törvényszék végzése. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, február 7.

Désy Zoltán nem panaszkodhatik, hogy abban a perben, melyet ellene Lukács László miniszterelnök rágalmazás miatt megindított, a bizonyítás lehetőségétől elütik. A büntetőbírószék úgy határozott, hogy megidézi mindazokat a tanukat, akikkel Désy vádjai: bizonyítani óhajja. A beidézett állami tisztviselőkre nézve pedig lépéseket tett a bíróság, hogy a hivatalos titoktartás kötelezettsége alól felmentessenek. Kormánykörökben nagy elégtétellel vették ezt a határozatot, mert minél teljesebb bizonyítási szabadságot adnak Désynek, annál lesújtóbb lesz reá nézve, ha vádjai úres rágalmazásnak bizonyulnak. Február 17-én ilyenképen a bíróság előtt igen határozott leszámolás készül azzal a visszatartó rágalmazó hadjáratral, melylyel a politikai ellenfelek a kormányférfiak erkölcsi reputációját bemocskolni igyekeznek.

A budapesti büntetőtörvényszék tegnap tartott tanácsülésében elrendelte a bizonyítást mindazokra a ténybeli állításokra vonatkozóan, melyekkel Désy Zoltán volt államtitkár Lukács László miniszterelnök ellen hangoztatott vádjait a február 17-ki főtárgyaláson bizonyítani kívánja.

A törvényszéknek erre vonatkozó végzése így szól:

A budapesti királyi büntető törvényszék nyilvános rágalmazás vétsége miatt vádolt Désy Zoltán bűnügyében vádlott kérvénye folytán, amelyben az ez évi február 17-ik napjára kitűzött főtárgyalásra bizonyítékok beszerzését kéri és a budapesti kir. ügyészségnek erre a kérvényre ez évi február 6-án benyújtott indítványa figyelembe vételével a mai alulírt napon megtartott zárt tanácsülésében következőképen végzett:

Lukács is kívánja a bizonyítást.

Mint hogy Désy Zoltán vádlott a vizsgálat folyamán kijelentette, hogy ő az ellene nyilvános rágalmazás vétsége miatt folyamatba lévő bűnügyben vád tárgyává tett kifejezése valóságát bizonyítani kívánja, minthogy ennek a bizonyításnak a Btk. 263. szakaszának 1. és 5. pontja értelmében helye van, sőt a budapesti kir. ügyészfőhivott indítványában a valóság bizonyításának megengedését a Btk. 263. szakaszának 4-ik pontja alapján a sértett Lukács László képviselője maga is kívánja; a kir. büntető törvényszék a törvény által megengedett ennek a bizonyításnak a főtárgyaláson való fogantatása végett a vádlott kérelmére a Bp. 288. szakasza értelmében a következő bizonyítékok beszerzését rendeli el:

Kik lesznek a tanuk?

I. A kitűzött főtárgyalásra tanúként megidézi: 1. Elek Pált, a Magyar Bank és Kereskedelmi r. t. volt vezérigazgatóját, 2. Vajda Imre bankigazgatót, Szalai Bélát, a Magyar Bank és Kereskedelmi r. t. ügyvezető igazgatóját, Pallavicini György őrnagyot, országgyűlési képviselőt, Károlyi Imre gróf, főrendet, a nevezett bank igazgatóságának elnökét, Sándor Pál országgyűlési képviselőt, Ullmann Adolf főrendet, a Magyar Hitelbank igazgatóját, Band Dávid bankhivatalnokot, Jeszenszky Sándor miniszterelnökségi államtitkárt, Kazár Adolf miniszterelnökségi segédhivatali főigazgatót, Albert József miniszterelnökségi segédhivatali igazgatót, Hasay Földpözt, a m. kir. szab. osztályosorsjáték r. t. vezérigazgatóját.

Az írásbeli bizonyítékok.

II. Elrendeli a bíróság a vádlott kérvényében az a), d) pontok alatt említett szerződéseknek, bűnügyi iratoknak, és a budapesti 1. sz. postaihi-

vatalnak az 1910. év első feléről szóló utalványbevételi naplóinak beszerzését, amelyeknek sürgős megküldése iránt a m. kir. pénzügy és kereskedelemügyi minisztereket, a m. á. v. elnökgazgatóságot, illetve a budapesti kir. büntetőjársbírószéket egyidejűleg megkeresi.

III. A Bp. 204. szakaszának utolsóelőtti bekezdése alapján hivatalból megkeresi Lukács László m. kir. miniszterelnököt, hogy az ebben az ügyben tanúként beidézett Jeszenszky Sándor miniszterelnökségi államtitkárt, továbbá Kazár Adolf és Albert József miniszterelnökségi segédhivatali igazgatókat, — kihallgatásuk esetére a hivatali titoktartás kötelezettsége alól sürgősen mentse föl.

IV. A kir. büntető törvényszék ugyancsak hivatalból elrendeli, hogy a zalatnai 1874. sz. tetekkönyvi betétben fölvevett az a ház, és beltelkek, valamint tartozékai, a mely 1911. év előtt a Lukács László tulajdona volt, most pedig mint a kincstár tulajdona állítólag a zalatnai bányakapitány természetbeni lakásául és használatául szolgál, a Bp. 225—227. szakaszai értelmében fogantatosítandó bírói szemle útján értékében szakértőileg megbecsültessek.

Szakértői becélések.

Ennek a bírói szemlével kapcsolatos szakértői becélésnek a helyszínen, Zalánán soronkívül való fogantatosítása iránt a gyulafehérvári királyi törvényszék vizsgálóbíráját a királyi büntető törvényszék azzal keresi meg, hogy amennyiben a gyulafehérvári királyi törvényszéknek állandó építészeti és gazdasági szakértői vannak, szakértőként a Bp. 227. szakasza értelmében ezek közreműködését vegye igénybe; — ha azonban a királyi törvényszék ilyen állandóan kinevezett szakértőkkel nem rendelkeznék, úgy lehetőleg olyan építészeti, illetve gazdasági szakértőket alkalmazzon, akik szakképzettségük mellett Zalánán a ház és beltelkek értékviszonyait is — tekintettel a helyi körülményekre — ismerik.

Erről a bírói eljárásról fölveendő jegyzőkönyvet és a szakértők véleményét legkésőbb február hónap 15-ik napjáig ehhez a bírósághoz küldje meg és egyben az alkalmazandó szakértőket utasítsa, hogy a február hónap 17-ik napjára kitűzött főtárgyalásra a budapesti királyi büntető törvényszéknek minden külön idézés nélkül jelenjenek meg; hogy az alkalmazandó szakértők neveit a Bp. 230. szakaszának rendelkezéséhez képest a vádlott védőjével, Gonda Henrik dr. budapesti ügyvéddel távirati úton közölje. Ez utóbbi intézkedéssel kapcsolatban a bíróság arra figyelmezteti a vádlottat védője útján, hogy a mennyiben az elrendelt szemlénél a Bp. 228. szakasza alapján ellenőrző szakértő közreműködésével kívánna élni: annak a nevével a gyulafehérvári királyi törvényszék vizsgálóbírójánál ez utóbbi részéről távirati úton való megidézhethetése végett — már most távirati úton jelentse be.

A királyi büntető törvényszék az elrendelt bírói szemlével kapcsolatos szakértői becélés tárgyául a következők megállapítását jelöli meg: Mennyi az említett háznak, tartozékainak és beltelkeknek a mai értéke? Történtek e ezen az épületen az 1911. év óta, vagyis azon idő óta, a mikor ez a kincstár tulajdonába átment, átalakítások vagy tatarozások? És ha igen, mily természetűek ezek és mily összegekbe kerültek? Mennyi volt ennek a háznak az értéke az eladás idejében? A mennyiben az állítólagos átalakítások és tatarozások kiviteli tervai és ezek költségvetése, valamint az ezekért kifizetett összegek okiratai a zalatnai bányakapitányságtól a szemle céljaira beszerezhetők, úgy ezek beszerzendők és a szemléről fölveendő jegyzőkönyvhöz csatolandók.

Elutasított tanukihallgatások.

Ellenben a királyi büntető törvényszék vádlottnak azt a kérelmét, hogy Fekete Gábor, Mattheim Gida, Szál Mihály, Csáki Károly, Soór László

és Vasas József miniszterelnökségi hivatalosolgák, úgy nemkülönben Albini Gyula, Benkő Kálmán és Olárius Miklós, végre hogy Brachfeld Emil, Zsigány Árpád és Kristóffy József tanúként szintén megidéztessenek: ezidőszertint elutasítja.

A végzés rövid indokolása a főtárgyalás lefolytatásának lehetőségével és a vádiolt köllőképen beadott kérelmével okolja meg a bizonyítás fenti elrendelését.

VÁROS ÉS MEGYE.

Jegyzők sérelmei. Nagy most az elkeseredés a jegyzői karban a honvédelmi miniszter legutóbbi rendelete és a pénzügyigazgatóságok intézkedései miatt, amelyek súlyosan érintik a jegyzők törvényes mellékkeresetét. A honvédelmi miniszter rendelete értelmében tudvalevően a város kölpolitikai helyzetre való tekintettel eltörölte a kivételes nőszülési engedélyeket, s most minden különös engedély nélkül meghazasodhatik a hadköteles is. A honvédelmi miniszterhez benyújtott ilyen kivételes nőszülési engedélyeket a községekben a jegyzők készítettek el természetesen külön díjazás ellenében, mert hiszen ez nem tartozik a rendes jegyzői munkakör alá. Most ettől a díjtól elesik a jegyzői kar, s ez érzékenyen érinti őket, mert hiszen egy-egy kisebb jegyzőség fix-fizetéséből lehetetlen megélni. — A pénzügyigazgatóságok tudvalevően elrendelték, hogy ezután csak azoktól az egyénektől szedhető zálogdíj, akiket ténylegesen megzalogoltak, vagyis akiknél foglaltak adóhatrállék miatt. Ez is sok díjtól fosztja meg a jegyzőket, s épen ezért az aradmegyei jegyző egyesületben mozgalom is indult meg, hogy az így elvesztett mellékkjvedelemért valahogyan kárpótolja őket, vagy a vármegye, vagy a minisztérium. Ez nem anyagi kárpótás akar lenni, — mert hiszen ilyesmit az önzérzetes jegyzői kar nem kér, — hanem valami egyéb munka, amely méltóan kárpótolná a sokat dolgozó, s kenyerüket nehezen kereső jegyzőket.

A városi közigazgatási bizottság Urbán Iván báró főispán távollétében Varjassy Lajos polgármester elnöklésével tartott ülést, melyen Tisch Mór dr. főorvos jelentette, hogy az elmúlt hónapban Aradon a közegészségi viszonyok kedvezőek voltak és úgy a járványos, mint a fertőző betegségek száma tetemesen csökkent. A bizottság örömmel vette tudomásul a jelentést. Jób Béla árvaszéki helyettes elnök beterjesztette az árvapénzek elhelyezéséről készített kimutatást, mely szerint 1476862 koronát kezel a városi árvaszék, ebből 855510 korona jelzálog kölcsönként van kiadva, 626352 korona pedig ugyancsak bankokban elhelyezett tartalékalap.

Allamsegély. A földmivelésügyi miniszter ma érkezett leírásával arról értesíti a városi, hogy a szennyvízszűrő telep kibővítésének és üllepező medencének költségeihez a maza részéről 56.966 koronát utalványozott ki államsegély gyanant. A pénz az aradi királyi adóhivatalnál felvehető. A város a maga részéről 81 ezer koronát fordít az építkezésekre, melyeket az aradi kulturmérnöki hivatal hajt végre.

Fegyelmi egy mérnök ellen. Körülbelül két esztendeje áll a város szolgálatában Kiss János építész mérnök, aki ellen Vrágh Lajos főmérnök fejelentést tett a polgármesternél, hogy hivatali kötelességeit elhanyagolja, nem készíti el pontos időre referátát, megtörténik, hogy nem jelenik meg pontosan hivatalában, amiből a mérnöki hivatal és a felek számára kár háramlik. A polgármester elrendelte a fegyelmet megelőző vizsgálatot s annak fogantatosításával dr. Angel István tb. tanácsnokot bízta meg.

Az aradi pilóta-iskola. Teleky Tibor gróf, aki városi támogatást kapott volna, ha Aradon pilóta iskolát és repülőteret létesít, ma levelet írt Varjassy Lajos polgármesternek és tudatja vele, hogy visszalép a vállalkozástól és nem relikál a városi szubvencióra. Kéri, hogy részesítse volt társát Aszóth Oszkárt támogatásban a város.

Folytatolagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1913. évi február hó 12-én d. u. 4 órákor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak: 32. A tanács előterjeszti, hogy Szűcs F. Vilmos, Pellegriini Károly, Aradi munkás otthon, Fischer Lipótné által emelt új épületek bérjöveldelmeire a közégi adómentesség megadassék. 33. A tiszti ügyész bemutatja Schaffer Richárdal a vegyvizsgáló állomásnál szükséges vízvezeték és szennyvíz-csatorna berendezése tárgyában megkötött szerződést jóváhagyás végett. 34. Murády Álmós közgyám kérvénye második fizetési előleg utalványozása iránt. 35. A főszámvevő előterjesztése a m. kir. pénzügyigazgatóság által 1912. évi október, november és december hónapban elő- és leirt állami adónak megfelelő közégi adó leírása tárgyában. 36. A főszámvevő előterjesztése a 29737—29738—953—1912. szám közgyűlési határozatba leírás következtében elfállott számi tévedés helyesítése iránt. 37. A polgármester bejelenti, hogy az adóhivatalhoz folyó év január hó 1-től kezdve 3 új napidijast nevezett ki. 38. A tanács javaslata a tényleges katonai szolgálatra 2 hónapnál hosszabb időre behívott városi alkalmazottak illetményei folyósítása tárgyában. 39. A tanács bejelenti a városi átírási díjre vonatkozó szabályrendelet módosítása végett. 40. Sarlot Domokos főkapitány kérvénye nyugdíjazása iránt. 41. Özv. Weszely Istvánné kérvénye nyugdíjazása iránt. 42. Dellizotti Johanna kérvénye szülésznoi oklevelének kibírdetése iránt.

TANÜGY.

(—) A tanítók fizetésrendezése. *Buda-pestről* jelentik: A parlament közoktatásügyi bizottsága ma délután hat órákor *Zsilinszky* Mihály elnöklata alatt ülést tartott, amelyen a tanítók fizetésrendezését tárgyalták. *Siegescu* József, a törvényjavaslat előadója a javaslatot elfogadásra ajánlotta. Majd *Antal Géza*, *Melcer Vilmos*, *Mártonfi Márton* főszóalálása után *Zichy János* gróf vallás és közoktatásügyi miniszter kijelentette, hogy összegyűjtötte az adatokat, melyek szerint az állam a közégi és felekezeti iskolák segélyezéséhez éventént tizenegy millióval járul hozzá, míg a fentartó testületek tizenhatszöt milliót fordítanak az iskolák céljaira. Megjegyzi, hogy a felekezeti tanítók fizetése jelentékenyen emelkedett, mert míg az állami tanítóknak fizetése átlag 380 koronával szaporodott, addig a felekezeti tanítóké 540 koronával emelkedett. Kijelenti, hogy a törvénybe olyan intézkedést kell fenntartani, mely szerint, ha a felekezeti iskolákat fenntartó testületek nem fizetnének az állami tanítók lakbérével egyenlő összegű lakbért, ez a különbség ne térítessék meg. Nincsen az állam abban a helyzetben sem, hogy a kántori javadalmazást különválassák a tanítóitól, mert ez nehézségeket okozna most és a nyugdíjazások esetén is. Nagyon csodálkozik, hogy a tanítók a fizetésrendezéssel még mindig nincsenek megelégedve, mert az állam mindent megtett, amit jelenlegi helyzetében a tanítók érdekében csak tehetett. *Teleszky János* pénzügyminiszter kijelenti, hogy *Zichy*vel együttes megállapodás után elmentek addig a határig, meddig az ország anyagi helyzetének veszélyeztetése nélkül elmenthettek. A javaslatot ezután általánosságban is elfogadták.

(—) Bajok egy aradi tanár körül. *Gyarmati József* okleveles tanár az aradi állami tanítóképzőben volt alkalmazva segédtanári minőségben, azonban miután állása nem volt egyéniségének megfelelő, a kultuszminiszter saját kérelmére a *Gizella* utcai állami elemi iskolához nevezte ki, ahol az V. és VI. osztályt tanította. Most igazgatója azt jelentette a tanfelügyelőségnek, hogy *Gyarmati* nem tud fegyelmet tartani és tanítása is meddő. Ugyanígyen bi. állatban részesült a tanár a tantestület részéről, mire a tanfelügyelő vizsgálatot tartott és konstatale, hogy *Gyarmati* paedagógiai feladatok teljesítésére nem alkalmas. A tanfelügyelő egyelőre alsóbb osztályba helyezte át, de egyuttal azt a javaslatot intézte a miniszteriumhoz, hogy a tanítót hivatalból nyugdíjazza, vagy oly állásba helyezze át, ahol tisztán adminisztratív ügyeket kell intéznie.

Háboru pénz nélkül.

(Az utolsó békekisérlet. — Kimerült a török államkincstár. — Véres harcok.)

Saját tudósítónktól.

Konstantinápoly, febr. 7.

Szerdán délelőtt tizenegy órákor Bakesikőiban egyrészt *Mahmud Sefket basa* és *Ized basa* és másrészt *Szavov* és *Drimitrijev* tábornokok között tárgyalás folyt, de eredménytelenül végződött. A bolgár tábornokok sajnálatukat fejezték ki, hogy a *Drinápoly* megosztását illető török javaslatot el nem fogadják és hogy a háborúnak újból való kitörése következtében most már semmiféle újabb engedményt nem tehetnek. Kijelentették továbbá, hogy a szövetségesek nemcsak *Drinápoly*nak és valamennyi szigetnek átadásához ragaszkodnak, hanem a mi különösen *Bulgáriát* illeti, követelniük kell, hogy határait egészen *Lüleburgásziá* kitalják. *Sefket basa* erre kijelentette, hogy ily körülmények között minden további tárgyalás és közvetítés kihatás nélkül való. A nagyvezér még ugyanazon a napon este visszautazott Konstantinápolyba, ámbár ott csak pénteken várták.

Kié a hadiszerencse?

London: A *Times*nek jelentik Konstantinápolyból: A bolgárok hadiállását a *Márványtenger* mellett tegnapelőtt és tegnap a török flotta heves ágyuzással támadta. A bolgárok annyira tehetetlenek voltak, hogy kényszerítették őket a visszavonulásra. Időközben *Enver bey* egy hadosztályal partraszállott és elfoglalta *Rodosz* vidékét. A bolgárok a törököktől erősen szorongatva, visszavonultak. Majd segédcsoportok érkeztek a bolgárokhoz és ezután teljes erővel megtámadták a török sereget, melynek hadállása ágyúkkal volt fedezve. Az ütközet igen heves volt és a bolgárok teljes vereségével végződött.

Szofia: Hivatalos távirat szerint több török gyalogos zászlóalj az erődök tűzérégtől támogatva előrevonult *Izededin* falu ellen, de a bolgár előőrök visszaszorították őket. A törökök érzékeny veszteséggel vonultak vissza hadállásukba. *Drinápoly* bombázása erősen folyik.

London: A *Daily Mail* jelenti Konstantinápolyból: A bolgárok *Gallipoli* félszigeten előnyomulnak. Heves harc fejlődött ki a buleiri erődök körül, melyeket a bolgárok végül elfoglaltak. A törökök állítólag ötezer embert veszítettek.

Konstantinápoly: Török és német repülőgépekkel végzett felderítő szolgálat alapján megállapították, hogy a bolgárok minden löszertüket és egyéb készleteiket *Csataldzsából* *Cserkeszköj*ön át visszavitték *Lüleburgászba*.

Konstantinápoly: *Drinápoly* bombázása szakadatlanul folyik. A polgári lakosságból sokan meghaltak és megsebesültek. Az égő házakban ötvenöt ember pusztult el. A bolgárok csak azért, hogy a Konstantinápolyval való dróttalan táviró összeköttetést elpusztítsák, célba vették a híres *Szélím* mecsetet, amelynek két minareje elpusztult. Konstantinápolyban e miatt rendkívül nagy a megbotránkozás és azt mondják, hogy ez az eljárás már azért is megbocsáthatatlan, mert a szikratáviró állomás nincs is a *Szélím* mecset tornyán.

Konstantinápoly: *Gallipoliból* érkezett menekülők jelentik, hogy a törökök a *Gallipolitól* néhány órányira lévő *Kavakból* kikergették a bolgárokat.

Konstantinápoly: Hivatalosan jelentik *Kaligratiából*: A *Csataldzsa-Daghieniköj* vasútvonal mentén levő *Baksaiskj* állomást és a török hadsereg jobb szárnyával szemben levő magaslatokat török csapatok megszállták. Török felderítő csapatok csatároznak az ellenséggel.

Szofia: A *Mir* jelentése szerint *Eszad basa*, *Szkutari parancsnoka* elesett és utódja tegnap óta tárgyal az ostromlókkal a város átadásáról, mely minden órában várható.

Bécs: *Podgoricától* jelentik a *Neues Wiener Tageblatt*nak, hogy *Szkutari*t minden oldalról hevesen bombázzák. A törökök a bombázást csak gyengén viszonyozzák. Később nagy köd keletkezett és a támadók is abbahagyták a bombázást. A szerb tűzéréség nagy pusztítást vitt véghez. *Eszad pasa* a tegnapi harcban elesett és helyette *Hasszán Riza bey* vette át a vezényletet. Azt remélik, hogy az új parancsnok a várat nemsokára feladja.

A szultán kincsei a háborus költségekre.

Konstantinápoly: A kormány el van tőkélve, hogy a háborút eddigi szerencsétlen lefolyása ellenére is minden körülmények közt folytatni fogja. A szultán iradét adott ki, a mellyel öt millió font kényszerkölcsön felvételét rendeli el kincstári jegyek ellenében. A miniszteri tanács kiadott egy rendelkezést, a mellyel a fővárosban lévő készleteket háborus célokra kényszerárfolyammal kiadott kincstári jegyek ellenében beköveteli. Az egészségügyi tanács hatszáz ezer fontra rugó készpénzkészletét a kormány rendelkezésére bocsátotta.

Konstantinápolyból jelentik: A *Moniteur D'Oriental* jelenti: A porta elhatározta, hogy a szultáni a kincstárból több nagyértékű drágakövet elad és azt reméli, hogy ily módon jelentékeny összeg áll majd rendelkezésére a hadjárat céljaira.

A török kormány vergődése.

Konstantinápoly: A kormánykörök nagyon aggodva várják az események legközelebbi kifejlődését. Az intézőkörök minden reményüket elvesztették. *Mahmud Sefket basa* a csatáldzsai hadsereg rövid megsemmisítése után visszatért a fővárosba és naponként látogatást tett a nagyköveteknek. Mindazok, akik vele érintkeznek, azt mondják, hogy a nagyvezér nagyon levert és kedvetlen. *Mahmud Sefket* *Csataldzsában* kínos jelenteknek volt tanuja a politizáló tiszték között.

Konstantinápoly: Tegnap este politikai körökben az a hír volt elterjedve, hogy *Mahmud Sefket basa* nagyvezér beadta lemondását és hogy helyébe a szultán *Kücsük Szaid* basát nevezte ki.

A hatalmak és a Dardanellák sorsa.

Bécs: A szövetséges seregek eddig elért eredményeiről még nem érkezett megbízható értesülés. Az eltérő jelentésekből a *Gallipolinál* elért bolgár sikernek nagyságát megítélni nem lehet és a nagyhatalmak sem foglalkozhattak még azzal a kérdéssel, hogy mit tevék legyenek, ha a bolgárok *Konstantinápolyt* és a *Dardanellákat* fenyegetnék. Német lapok szerint a nagyhatalmaknak ebben az esetben közbe kell lépni. Erre nézve beavatott helyen kijelentik, hogy nem lehetetlen, hogy a német kormány erre az álláspontra helyezkedik és ez irányú javaslattal fordult a többi európai kabinethez. Mindaddig azonban erre vonatkozó lépés Németország részéről nem történt.

Konstantinápoly: A nagykövetek tegnap a portán kijelentették, hogy a hatalmaknak az az igyekezete, hogy a bolgár kormányt a legutóbbi török javaslatok alapján való újabb béketárgyalásra rábíráják, eredménytelen maradt. *Mahmud Sefket* nagyvezérnek a bolgár tábornokokkal folytatott tárgyalása is eredménytelen maradt. Ennek ellenére Konstantinápolyban azt remélik, hogy a nagyhatalmak nemsokára közbe jognak lépni és hogy a hatalmak ismeretes bekegyája mellett ezek a lépések nem lesznek sikertelenek.

Párisból jelentik: *Pétervári* távirat szerint a török nagykövet hosszasan tanácskozott a német nagykövettel a balkáni helyzetről. Állítólag a török nagykövet *Szazonov*val is keresni fogja az érintkezést. Az orosz kormány álláspontja az, hogy mihelyt a bolgárok elfoglalják *Gallipolit*, a *Dardanellák* kérdése aktuálissá válik.

Kállay Jolán, a nemzeti színházunk kiváló művésznője is szerepel, akit zongorán Szalay Aranka előnyösen ismert zenede-igazgatójának kíséri. A műsor következő lesz: 1. Rákóczi dal Révfy Gézáttól, éneklő a dalegylet. 2. Énekszám, előadja Kállay Jolán urhölgy, az aradi Nemzeti Színház primadonnája, kíséri Szalay Aranka urhölgy, zenede-igazgatója. 3. „Nemzeti színek” Kárász Rezsőtől, éneklő a dalegylet. 4. „Népda-
lok” Lányi Ernőtől, éneklő a dalegylet. 5. „A vén cimbalmos” Erdély Józseftől, éneklő a dalegylet. 6. „Pajkos nóták” Révfy Gézáttól, éneklő a dalegylet. 7. „Ernáni bordala” Verdi G.-tól, éneklő a dalegylet. Be-
léptidij nincsen.

Egy bányacég eltitkolt adója.

— Érdekes vita Aradmegye közigazgatási bizottságában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 7.

Évek óta tartó és mindenféle közigazgatási, igazságszolgáltatási fórum előtt megfordult vitás ügye van a Gál és Tirnauer kőbányatulajdonos cégnek Aradmegyével. Gál és Tirnauer barackai kőbányájában végzett és veszélyesnek talált dinamitrobantásokat korlátozta a vármegye és ezért a cég felebbesések, panaszok, perek után végre a múlt esztendőben az aradi királyi törvényszéknél keresetet indított Aradmegye alispánja ellen elmaradt üzleti haszna megtérítése iránt. A keresetben arra hivatkozott, hogy a robantások eltűlése előtt három évben összesen 95.000 korona tiszta hasznot hajtott a barackai kőbánya és ez a haszon most a kisebb kiaknázás miatt csökkent. Ebből a keresetből indult ki az a rendkívül érdekes illetéki eljárás, amely most folyik a Gál és Tirnauer cég ellen az aradi pénzügyigazgatóságnál.

Darányi János tb. főszolgabíró a múlt év végén a pénzügyigazgatósághoz kérvényt adott be és ebben azt konstataulta, hogy a Gál és Tirnauer cég 1911 ben és az előző években kőbányája után évi kétezer korona tiszta jövedelmet vallott be és így kétezer korona után fizette a harmadosztályú kereseti adót. Ezzel ellentétben a cég a törvényszéknél beadott keresetében beismeri és kész könyvkivonatokkal is igazolni, hogy átlag évi 31.000 korona a tiszta jövedelem a barackai bányából. Kéri tehát, hogy a nyilvánvaló adóeltitkolás ügyében indítsák meg a jövedéki kihágást és öt évre visszamenőleg vessék ki az adóösszeletet a Gál és Tirnauer cégre. A pénzügyigazgatóság a kérvényt azzal utasította el, hogy az aradi pénzügyigazgatóság nem illetékes ebben az ügyben, mert Gál és Tirnauer Budapesten vannak kereseti adóval megróva. Darányi János a pénzügyigazgatóság határozata ellen felebbezett és így ma az érdekes adóeltitkolási ügy a közigazgatási bizottság elé került.

Róka József pénzügyigazgató azt vitatta, hogy jövedéki eljárásnak nincs helye a régi adótörvény alapján ebben az ügyben és így az a kérelem, hogy az eltitkolt adóösszeletet visszamenőleg öt évre kirójják a Gál és Tirnauer cégre, semmiképpen sem teljesíthető. Nézetét szerint csak olyan eltitkolt jövedelem után lehet visszamenőleg kiróni az adót, amely új adóalap. Amint egyszer az adókievételbizottság valamely adóalap bevallott jövedelme után adót vetett ki, akkor visszamenő kivetésnek már nincsen helye. Mindamellett szívesen teljesíti a kérelemnek azt a részét, hogy vizsgálatot indítson a pénzügyigazgatóság Gál és Tirnauer tényleges jövedelmének megállapítására. A felebbezésre hozandó határozatban azonban ki kell emelni, hogy nincs helye a jövedéki eljárásnak.

Schill József főjegyző és Keresztes Gyula vármegyei tisztifőügyész kimutatták, hogy a pénzügyigazgatónak nincsen mindenben igaza. A tisztifőügyész felszólalásában azt hangsúlyozta, hogy semmi értelme nincs abban az esetben a Gál és Tirnauer cég valódi jövedelme után kutatni, ha már előre kijelentik, hogy az adóeltitkolás kiderítése semmiféle következménnyel nem fog járni.

A közigazgatási bizottság egyhangúlag elfogadta Keresztes tisztifőügyész indítványát és arra utasította a pénzügyigazgatóságot, hogy állapítsa

meg az említett cég tiszta jövedelmét, az adóalap eltitkolás nagyságát és erről egyidejűleg tegyen jelentést a közigazgatási bizottságnak és az illetékes budapesti pénzügyigazgatóságnak.

Ahol nincsenek munkanélküliek.

(Az aradi szocialista-párttitkár kívánságai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 7.

Nagy Endre, a közismert kabarétulajdonos stb. a napokban azt a különbséget írta meg, hogy Budapesten éjjel négy hólapátoló figurát látott, akikben elegáns, de szegény kávéházi vendégeket fedezett föl. Ezek a különben jókábátos, de szegény ördögök csak éjszaka merték a hólapátolás nehéz kenyérkeresetét folytatni. A négy szerencsétlen legény szegyalte volna, ha nappal az ismerősei meglátják: milyen nehezen keresik ők a kenyerüket. Budapesten legalább éjszaka és legalább négyen voltak, akik a hólapátolással három nehéz koronát akartak keresni.

Aradon, ahol azt hirdetik, hogy százszámra koplalnak a munkanélküliek, csak három vállalkozó szellemű ember akadt, aki „nyomorában” a hólapátolást se röstelte. Azonban nem az az érdekes, hogy Aradon csak ilyen kevés hólapátolót találtak, hanem ennek mellékkörülményei teszik szükségessé e tény konstatalását.

Tudvalevő, hogy az aradi szociáldemokrata-párt vezetősége beadványban kérte Aradváros tanácsát: segítsen a nyomorgó munkásokon. A beadvány szerint ugyanis legalább 600 munkanélküli van Aradon a foglalkozás hiányában éheznek. A városi tanács kiadta az ügyet a rendőrségnek, hogy állapítsa meg: csakugyan olyan sok munkátalan ember van-e Aradon. A rendőrség sajtó hatáskörében már befejezte a nyomozást, amelynek egészen különös eredménye van. Grebn főkapitány néhány nap múlva tapasztalatairól kimerítő jelentést küld a tanácsnak. Szíves volt előtünk megismertetni nagy vonásokban, hogy mit fog tartalmazni a jelentése.

— Kérvényrel ezelőtt — mondta a főkapitány — kidoboltattam a külvárosokban, hogy akinek nincs munkája, aki nyomorog: jelentkezék nálam, havat lapítolhat, söpörhet és tisztességes napszámot kap. Napokon át doboltattam és mindössze hárman jelentkeztek. Megtudtam azután, hogy a Radnai-úton telefonkábeleket fektetnek le és ötven hatvan munkás állandó foglalkozást kaphat. Fölhívtam a külvárosi lakosságot, hogy jelentkezék erre a munkára. Azt hiszi kérem, hogy egy is jelentkezett. Kénytelen volt a posta Mikulákáról munkásokat hozatni és most azok végzik ott a munkát.

— Amikor ezeket az elszomorító adatokat beszereztem, bekérettem Sztrengár Demján Száva szocialista párttitkárt és közöltem vele a tapasztalataimat. Ő kijelentette, hogy tudomása szerint legalább hatszáz munkanélküli egyén van, akik segítségre szorulnak.

— Hogyan gondolja ön a segítséget, ha munkára nem jelentkeznek s hogyan tudjuk mi meg, kik azok a nyomorgók? — kérdezte a főkapitány.

— Adjon a város pénzbeli segítséget a szocialista párt útján a munkanélkülieknek — mondta a titkár — és a szocialista pár vezetősége fogja közöztük kiosztani.

Grebn meglepte ez a kívánság és a tanáchoz beadandó jelentésében nem is fogja javasolni a munkanélküliek megszüntetésének ilyen módját.

A titkár még azt is kívánta, hogy a városi územeknél foglalkoztassák a munkanélkülieket. Tudomásuk szerint csak egyetlen városi üzem van: — az autobusz. Itt minden állás be van töltve és a bevált embereket csak nem kűldhetik el állásaikból.

Gyilkos kísérlet.

(Egy aradi péksegéd bosszúja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 7.

A Tököli Imre-utca 44. számú házában lakik Dilkics János pékmester és a vele vadházasságban élő Lukács Mária. Tegnap este nyolc órakor lefeküdtek és a mester fél tíz órakor felkelt, hogy műhelyébe menjen munkára. Az asztalon égő lámpát lecsavarta, távozott a lakásból, azonban az udvarra vezető ajtót nem zárta be. A műhely ugyanabban a házban van.

Tizenegy óra tájban a félálomban lévő asszony arra ébredt fel, hogy valaki a szobába lépett, az asztalhoz ment és még jobban lecsavarta a lámpát. Abban a hiszemben, hogy az ura jött be, ügyet sem vetett a dologra, azonban annál nagyobb volt rémülete, mikor egy férfialak lépett az ágyához, aki a kezében tartott késsel feléje szurt. Az asszony szerencséjére azonban a szívére irányzott szurást félre tudta ütni, így a merénylőnek az ökle érte csak az ajkát és az ütés nyomán kiserkedt a vér. A nő felugrott az ágyból, kiáltozni kezdett, a támadó meghátrált. Gyorsan felcsavarta a lámpát, az ajtó felé tett egy-két lépést Dilkicsné és ekkor a merénylő egy ugrással a háta mögé került és kétszer elég súlyosan megszurta. Majd pedig zavarában nem találva az ajtót, az utcára nyíló ablakot betörte, arról a függönyt letépte és elment.

Az asszony kifutott a pékműhelybe, elmondotta urának a gyilkossági kísérletet, majd pedig a rendőrségre mentek, ahol feljelentést tettek. A házaspárnak a gyacuja Illés Péter péksegédre irányul, aki hónapokkal ezelőtt náluk dolgozott rövid ideig és az első pillanatban azt hitték, hogy ismerős lévén a körülményekkel, tudva, hogy a szobában levő szekrényben pénzt szoktak tartani, rablógyilkosságot akart elkövetni. Az asszony, aki csak homályosan emlékezett már a múlt év augusztus havában házukban tartózkodott segédre, ki is jelentette, hogy megismerte a merénylőben Illést.

A rendőrségen Grumás László dr. fogalmazó indította meg a nyomozást és abból a hiszemből indult ki, hogy az asszony nem mond igazat és a gyilkossági kísérletet a férj követte el, akiről tudva volt, hogy igen gyakran civódott házastársával. Miután azonban a házban lakók tanuvalomlásából kitűnt, hogy utóbbi időben békésen éltek Dilkicsék, más irányt vett a nyomozás és ma reggel, miután Dilkicsné megjelent a rendőrségen és ismételtén kijelentette, hogy felismerte Illést, a detektívek parancsot kaptak a gyilkos kézrekerítésére. Ez nem ment nehezen, mert Dilkics azt is megmondotta, hogy Illés most Csiszlla Péter pékmester Borona-utca 2. számú házában lévő pékműhelyében dolgozik. Meg is találták és előállították.

Illés rövidesen beismerete, hogy ő akarta megölni Dilkicsét, volt gazdáját, de a feleségét bántani nem akarta és csak mert sötét volt a szobában, szurt az asszony felé nem tudva, hogy a mester már a műhelyben van.

— Tegnap este — vallotta — kapuzárás előtt belopóztam a házba, elbujtam a padlás följáró alatt levő szeneskamrában és vártam, míg minden elcsendesedik. Késémet a kezemben szorongatva, belopóztam Dilkicsék lakására, bezártam magam után a konyhaajtót, hogy onnan senki ki ne mehessen. Lecsavartam a lámpát és dologhoz láttam. Azért akartam megölni a pékmestert, mert mikor nála voltam munkában, összevertem vele, az elkergetett a házból, én feljelentettem őt a bíróságnál, de ott nem kaptam elégtételt. Megesküdtem, hogy bosszút állok a rajtam esett sérelemért és ezt a bosszút akartam végrehajtani. Eszembe se jutott, hogy a mester

pénzét elraboljam, nem is tudtam, vajon van-e otthon pénze.

A rendőrség letartóztatta a gyilkost, akinek magaviselete és feleletei inkább elmebajos, mint gonosztevő benyomását kellik.

HIREK.

— József főherceg betegsége *Budapestről* jelentik: Ma reggelre váratlanul súlyosabbra fordult a nagybeteg József főherceg állapota. Korányi Sándor báró és Czizewsky dr. megállapították, hogy a nagybeteg főherceg influenzája mellhártya gyulladássá fejlődött. Valószínűleg a pécsi hadgyakorlaton érintkezett a főherceg egy influenza katonával, akitől a betegséget elkapta. Az udvari orvos állandóan a beteg ágya mellett van s Augustia főhercegnasszonnyal együtt ápolják a beteget. Korányi professzor naponta délelőtt tizenegy órakor és este nyolckor megy fel a Várba. Ma délelőtt tizenegy órakor a következő jelentést adták ki az orvosok: József főherceg őfensége az éjszakát nyugtalanul töltötte. Hőmérséklete elérte a 39.7 fokot. Mellhártyagyulladás tünetei jelentkeznek. Általános állapota kielégítő. Délben újabb orvosi bulletin jelent meg. Eszerint az izzadási változatlan, reggel 38.8 fok volt a hőmérséklet. A beteg főherceg állapota iránt naponta többször érdeklődnek Bécsből. Klotild főhercegnasszonyt Alcsuthra és a királyt a schönbrunni kastélyba értesítik minden órában a beteg főherceg helyzetéről.

— A király levele a cárhoz. *Kölnből* jelentik: Ferenc József király levelének előzményeiről a Kölnische Zeitung-nak Bécsből ezt jelentik: Azok a hírek, hogy a király levelét diplomáciai tárgyalás előzte meg, nem felel meg a valóságnak. Mindössze az történt, hogy a pétervári osztrák és magyar nagykövet az orosz kormányhoz tudomására hozta azt, hogy a magyar király a cárnak sajátkezű levelet fog írni. Hohenlohe herceg misszióját sem előzte meg semmiféle diplomáciai lépés és erre vonatkozóan nem intéztek a cárhoz semmiféle kérdést, vajon ilyen levél elküldését azívesen venné-e.

— A külügyminiszter a királynál. *Bécsből* jelentik: A király ma délelőtt tizenegyedfél óra körül egy órai kihallgatáson fogadta Berchtold gróf közönségi külügyminisztert.

— Új hadihajók. *Budapestről* jelentik: A monarchia hadvezetősége elhatározta, hogy a Germania hajógyárban öt tenger alatt járó naszádot rendel meg.

— Az Aradi Kossuth Asztaltársaság február 10-én, hétfőn este fél kilenc órakor rendkívül fontos értekezletet tart, amelyen a megalakítandó városi párt programjával és végleges megalakításának mikéntjével fog foglalkozni. Miután úgy a párt programja, mint a megalakulás kérdése rendkívül fontossággal bír Arad város minden egyes polgárára nézve, a hétfői esti értekezletre ezennel meghívjuk nemcsak a Kossuth-asztaltársaság összes tagjait, de bármely érdeklődő polgártársunkat is. A város polgárságának és egyes jobb jóvendőnek érdekében kérjük, hogy az összes asztaltársasági tagokat, mint érdeklődő polgártársainkat, hogy politikai pártállásukra való tekintet nélkül, minél számban jelenjenek meg a hétfői értekezleten. *Nagy Kálmán*, elnök.

— Harc a sztrájkolókkal. *New-Yorkból* jelentik: Sztrájkoló divatú munkások és a rendőrség között ma heves összetűzések voltak. Különösen az asszonyoknak volt nagy a harci kedvük. A sztrájkolók három rendőrt halálosan megsebesítettek. A savargó munkások nagy részét letartóztatták.

— Megindult hajóközlekedés. *Belgrádból* jelentik: Ma ismét megindult a hajóközlekedés Belgrád, Zimony és Pancsova között.

— Weszelovszky János fegyelmi ügye. *Varjassy* Árpád királyi tanácsos tanfelügyelő a megyei közigazgatási bizottság mai ülésében bejelentette, hogy *Weszelovszky* János segédtanfelügyelő fegyelmi eljárást kért maga ellen.

— Az Aradi Közlöny egyik januári számában Az aradi kártyakirály címmel — mondotta *Varjassy* tanfelügyelő — valamint egy ugyanazonnap megjelent aradi esztaliban olyan közlemények jelentek meg, amelyek *Weszelovszky* János aradi királyi segédtanfelügyelőt nemcsak személyében, hanem mint közhatalnokot is súlyosan megvádolták. A segédtanfelügyelő fegyelmit kért önmaga ellen és én kérem, hogy ennek a kérésnek a közigazgatási bizottság annál inkább tegyen eleget, mert ha *Weszelovszky* János nem kérte volna önmaga ellen a fegyelmit, akkor a közigazgatási bizottság hivatalból indította volna meg azt.

Együttal előterjesztette a tanfelügyelő azt is, hogy a fegyelmi vizsgálat lefolytatására a bizottság küldjön ki egy, vagy több fegyelmi biztost. *Dálnoky Nagy* Lajos dr. alispán javaslatára a közigazgatási bizottság *Schill* József főjegyzőt és *Purgly* László bizottsági tagot küldte ki a *Weszelovszky* elleni fegyelmi vizsgálat vezetésére.

— Hiányos ellenőrzés (r) cím alatt vasárnapi lapunkban nyilvánosságra hoztuk *Mladin* Miklós eleki főszolgabírónak Aradmegye alispánjához intézett ama beadványát, amelyben a jegyzői kar intenzívebb ellenőrzését javasolja. Erre vonatkozóan a következő sorokat kaptuk.

Tekintetes Szerkesztő Ur! Bécses lapjának folyó évi 27-ik számában „Hiányos ellenőrzés?” cím alatt megjelent cikk tartalma egyes jegyzők részéről nagyon kedvezőtlen fogadtatásban részesült s ez ügyben panaszos levelekkel fordulnak hozzám. Tisztelettel kérem Tekintetes Szerkesztő urat, miszerint ez ügyben néhány sorban teljesen megnyugtató felvilágosítást adni méltóztatnék arra nézve, hogy ezen közlemény kinek az intenciójából tételt közzé? Magyarpécskán, 1913. febr. 7. kivaló tisztelettel *Povászay* Soma jzö, egyleti elnök.

Az elnök ur kérdésére íme megfelleltünk: Nagyon tévednek azok a jegyzők, akik esetleg úgy magyarázzák a *Hiányos ellenőrzés* (?) című tárgyilagossá cikkünket, mintha az a jegyzői kar ellen irányult volna. A jegyzők jól tudják, hogy az ilyen közérdekű beadványokat a lapok — ha tudják — megszerzik és közlik. A beadvány is bizonyára ép oly jó célt szolgált, mint a mi közleményünk. A pontos ellenőrzés segélyével valószínűleg azt szeretné elérni az eleki főszolgabíró, hogy az esetleges visszaélés napfényre kerüljön és a bűnös távozzék a jegyzői karból. Ha egy-két inkorrekt hivatalnok akad, azt az új ellenőrzési módszerrel hamar ártalmatlanná lehet tenni. Ennek pedig a jegyzők túlnyomó többsége örülhet legjobban, mert az aradmegyei jegyzők becsületos, szorgalmas gárdájára legalább senki se mondhatja, hogy olyan is van közöttük, akit a saját kartársai se tartanak korrekt egyéneknek. Közvetve ezt a célt szolgálta *Hiányos ellenőrzés* című cikkünk s aki ismeri az Aradi Közlönynek három évtizedes munkásságát s a jegyzők érdekében folytatott állandó komoly akciókat figyelemmel kísérte, az nem mondhatja azt, hogy mi a jegyzőket gyanúsítani akarjuk, aminthogy tényleg nem akartuk.

— Szabad párbajozni az önkénteseknek. A közös hadügyminisztérium most foglalkozott az egyéves önkéntesek lovagias ügyeivel. Azért volt ez az ügy napirenden a hadügyminisztériumban, mert az egyéves önkéntesek közt különböző felfogások kerekedtek fölül. Sok önkéntes hivatkozva a hadügyminiszter rendeletére, elutasított minden lovagias eljárást. A hadügyminisztérium most figyelmeztetést tett közzé, hogy tekintettel az önkéntesek szociális helyzetére, azoknak a tényleges szolgálat idejében nem lehet megtiltani a lovagias eljárást. Belátásuk és tetszésük szerint tehát joguk van párbajozni.

— Hercegi vonatok balesete. A megyei vasúti szerencsétlenség alkalmából, melynek mentési munkálataiban tudvalevőleg *Eitel Frigyes* herceg is tevékeny részt vett, érdekes felémíteni, hogy a herceg nagyapját évekkor eze őt a monarchiában hasonló vasúti szerencsétlenség érte s az ő mentési tevékenysége is osztatlan szimpátiát keltett mindentűt. *Ferdinánd* császár halála után, az akkori német trónörökös, a későbbi *Frigyes* császár, Bécsbe jött, hogy részt vegyen a temetési ünnepélyeken. 1875. július 7-én este hét órakor utazott el a német trónörökös Bécsből. A vonatnak tíz óra után St. Péter és St. Valentin között levő Haag állomásra kellett volna érkeznie. Néhány perccel előbb egy tehervonat érkezett az állomásra, mely a gyorsvonal odaérkezését várta. Hibás váltóállítás miatt a trónörökös vonata arra a sínparra futott, amelyen a tehervonat vesztegelt. Az összeütközést már nem lehetett elkerülni: a vonat beleszaladt az előtte lévő tehervonatba. Dacára annak, hogy a gyorsvonal mozdonyvezetője az utolsó percben, amennyire csak lehetett, fékezett, az összeütközés mégis igen heves volt. Sem a waggonokban, sem az utasokban nem esett nagyobb kár, mindössze egy orosz generálianak felesége s a trónörökös vadásza sérült meg a rájuk eső csomagoktól. A német trónörökös, az akkori jelentések szerint, bámulatos lélekjelenlélet és bátorságot tanúsított. Mintha misem történt volna, elhagyta kocsiját, érdeklődött a sebesültek iránt, megnyugtatta az utasokat s mikor a vonatot ismét rendbehozták, nyugodtan folytatta útját s nemsokára mély álomba merült.

— Ellopott mozgósítási hirdetések. *Bécsből* jelentik: A Ringstrasén nagy feltűrést okozott egy asszony, aki nyomtatványokat osztogatott az utcán minden járókelőnek. A nyomtatványok ugyanis egy hivatalos hirdetményt tartalmaznak, melynek értelmében *husz ezredet huszonnégy órán belül hadilétszámba emelnek*. Ennek dacára, hogy a nyomtatványokon jelezve volt, hogy azok az állami nyomdában készültek, a közönség legnagyobb részét nem vezette félre a nyomtatvány, mindössze az iránt volt kétség, hogy valak rossz tréfát akar e ilyen módon elkövetni, vagy pedig ezen a szokatlan uton akar magának reklámot csinálni? Közben a rendőrség is figyelmeztetett a nagy csoportosulásra, egy rendőr odasietett addigra az asszony már eltűnt a tömegben. A nyomtatványok közül néhány a rendőrök kezébe is jutott és kiderült, hogy azok *tényleg az állami nyomdában készültek*, de nem most, hanem 1909-ben, az annexió idején. Ez ideig még nem sikerült megállapítani, hogy az ismeretlen asszony milyen módon jutott ezeknek a nyomtatványoknak a birtokába.

— Öngyilkos ápolónő. *Bodrogi* Irma huszonnégy éves gyermekkorházi ápolónő, aki a sebészeti osztálynál volt alkalmazva, ma délelőtt egy operáció előtt öngyilkossági szándékkal két szublimát kapszultát vett be s rendkívül súlyos sérüléseket szenvedett. Rögtön segélyben részesítették, gyomormosást alkalmaztak, de sérülései annyira súlyosak, hogy életben maradásához nincs remény. Azt mondotta, hogy műszereket kellett volna neki kifőznie, de azokat gondatlanságból elégette s félt, hogy súlyos büntetésben részesítik.

— Aradmegyei kivándorlók baja. Egy amerikai magyar lap írja:

A 27 éves *Németh* Mari, aki együtt érkezett rokonával, a 22 éves *Kopil* Erzsébettel az aradmegyei Telpasról, hogy az előbbinek fivéréhez, *Barr* Jánoshoz utazzanak Lakroneba. A hatóság mindnyájukat visszatartotta, felszólította az illető rokonokat vagy egyéb hozzátartozóikat, hogy számukra utazási költségeket küldjenek.

— Árvaházi ülés. A városi árvaház igazgató választmányi szombat d. u. négy órakor a városi háza tanácstermében ülést tart, melyre a t. tagokat ezutor is megbívom. *Varjassy* Lajos vál. elnök.

— Rágalmazó névtelen levelek. A szomszédos Kürtös községben különös dolgok nyugtalanítják az urisztályhoz tartozó lakosokat. Irtunk róla, hogy a napokban a községi jegyző és a csendőrmester ellen küldtek különböző rágalmazó leveleket, ma pedig Nagy Béla kürtösi gyógyszerész és Hajdu Döme adóügyi kezelő részestült abban a kitüntetésben, hogy névtelen rágalmakkal zaklassák. A gyógyszerész felesége évvel ezelőtt meghalt és Nagy Béla másodszor megnősült. Valamelyik ellensége megirigyelte család boldogságát és a gyógyszerésznek olyan bántó levelet írt, amely fölemlíti első felesége elhunytának körülményeit. Az adóügyi kezelőnek szintén családi életét bántotta meg a névtelen támadó. A levelek ügyében a csendőrség erélyes nyomozást indított. Megállapították, hogy a leveleket balkezzel, *elferdítve* írták olyan papírra, amelyet valami üzleti könyvből szakítottak ki; ugyanis rovatozott papírra írta. Most aztán a csendőrség abban az irányban nyomoz, hogy kinek a könyvből szakították ki a lapokat? Ha ezt sikerül megállapítani, akkor a tettes is megkerül. Különben a csendőrségnek komoly gyanuja is van és nem lehetetlen, hogy hamarosan kézrekerül a tettes.

— Telefon állomás az aradi utcákon. Az aradi automobil kölcsönző vállalat engedélyt kér arra, hogy a nyilvános automobil bérkocsi állomásaira, a Városi kávéház, a Központi szálloda, a vasuti állomás előtt telefonfülkéket állíthasson fel. A vállalkozó hivatkozik külföldi városokban megindult mozgalmakra, többek között Bécsra, ahol *Melternich* hercegnő írt a *Neu Freie Presse*-be cikket és követelte a bérkocsi állomásokon a telefont és kijelenti, hogy ezek a távbeszélők csak arra szolgálnak, hogy a közönség kényelmét szolgálják, mert otthonról bárki rendelkezhet majd kocsikat. A tanács holnap foglalkozik a kérelemmel.

— Két halálos elgázolás. Halálos szerencsétlenség történt ma délután az Acsev. fűtőházánál. *Nagygyörgy Pál* és *Máté Illés* kocsikenők munkájuk befejeztével a sínek közt kergetőzni kezdtek. Nagygyörgy éppen a széles pályatesten szaladt keresztül, mikor egy tehervaggon haladt arra. Nagygyörgy látta a vaggont, de nem tért le a pályatestéről, hanem irányt megváltoztatva a mozdony előtt szaladt, Maté pedig üldözte. A tehervonat fékezője, *Toth József* rajuk kiáltott, de Maté hetykén felelt vissza:

— Egy fékező nem parancsol a kocsikénőknek!

A következő pillanatban azonban Maté elcsúszott a oly szerencsétlenül esett a mozdony elé, hogy az derékban kettévágta. Azonnal meghalt. A kihallgatott tanúk igazolták, hogy a fékező figyelmeztette Matét, hogy menjen le a pályatestéről, de az nem hallgatott a figyelmeztetésre.

Az ötvenesi állomás előtt ma délután motorpróba volt. Egyik menetnél a motor elé egy ismeretlen ember vetette magát, akit a motor halálra gázolt. Fekert községnek telefonáltak be a szerencsétlenséget, ahonnan a körorvos a szerencsétlenség színhelyére ment és konstatálta, hogy az ismeretlen szerencsétlenül jart itt volt. Kitérőül csak annyit sikerült megállapítani, hogy *Mezőhegyesre* való a dohánykertész. 981.

— Weisz Hugó kitüntetése Berlinben. Fényképezési szakörökben óriási érdeklődéssel és kíváncsisággal várták a nemzetközi verseny eredményét, melyet a világhírű Gavaert művek rendeztek. Ezen versenyen Weisz Hugó aradi fotóművész is részt vett néhány művészi fényképekkel, mellyel ma kapott értesítés szerint I. díjjal aranyéremmel és diplomával egyetemben lett kitüntetve. Kiállított képei következők voltak: Női fej (K. H.), Lorgnettelvel (A. P.), Anya és gyermeke (Rubletzky szobrászművész neje), Sonata (Dr. Wagner József és neje), A vágy (J. G.), Elmélyedve (Cselkó I.), Arcképek: Cselkó Gizi, Cselkó Inci, Vajda Zsigmondné, T. A. festőművész neje, Dr. Lipcsey Peterné.

— Jótékonyosság. Az Aradi Első Takarékpénztár 100 koronát, Az Aradi Polgári Takarékpénztár 50 koronát adományozott a Polgári jótékony egyletnek, melyért köszönetet mond Maresch Gyula, mint egy. pénztáros.

— Borászati kihágás. Megirtuk, hogy a borászati felügyelő több aradi korcsmáros, borkereskedő és bortermelő ellen feljelentést tett a bortörvénybe ütköző kihágás miatt. A kihágás nagyjából abból állt, hogy a feljelentetteknél nem volt bornyilvántartás, vagy nem függesztették ki a bortörvény megfelelő szakaszait. *Szathmáry Béla* kihágási bíró a negyven feljelentés közül huszat tegnap és ma elintéztette a vádlottakat 30—40 korona pénzbüntetésre ítélte.

— Meglopott butorgyáros. *Verbos A.* és *Fiai* aradi cég feljelentést tett a rendőrségen két alkalmazottja ellen, mert meggyőződött arról, hogy ezek hosszabb idő óta többféle butorszövetet és egyéb butorszöveteket eltulajdonítottak. Mint-hogy a detektívek tetten is érték az egyik tanuló a lopáson és ez megnevezte büntetését is, a rendőrség megindította ellenük az eljárást és felügyelet alá helyezte őket.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 7 én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: *Született*: Hamar Imre napszámosnak Erzsébet nevű leánya. Nagy Ferenc napszámosnak Sándor nevű fia. Schragner József kőművesnek Erzsébet nevű leánya. Popovics Károly iparosnak Mária nevű leánya. Mihajlovics György őrmesternek Irán nevű fia. *Meghalt*: Özv. *Draganeszku Miklósné* 81 éves napszámos, *Máday Beláné* 63 éves magánzónó. *Kiss Józsefné* 49 éves irnok neje. Özv. *Sternader Józsefné* 46 éves magánzónó. Házasság nem fordult elő.

— A t. kereskedelmi és irodai alkalmazottak figyelmébe! Tisztelettel értesítem, hogy február hó elején a *Pichler Sándor* írógépvállalattal kapcsolatosan, annak helyiségében. *Haszinger-utca 5. u.* esti könyvelési tanfolyamot meg nyitottam. Tandíj havi 10 korona. *Engel Mór* tanfolyamvezető. 827

— Fizetésektelen kereskedők egyeztetését és moratorium megszerzését elvállalja „Kereskedelmi Egyeztető” iroda Arad, *Simonyi-utca 9. sz.* Telefon szám 828.

— Házasulandók figyelmébe! *Jegygyűrűk, pompás briliáns ékszerek és aranyárak* egyedül a készítőnél nagyválasztékban legolcsóbban kaphatók. *Waldmann I. ékszműves, Arad, Szabad-ság-tér 14.* 601

— Legjobb hegedűhurok és tolltollszárah *Kerpel Izsnál* kaphatók.

— A legmegbízhatóbbak a *Messenger-boyok.* Telefon 816.

VIDÉK.

Jegyzőválasztás. Dörna község előjárósága ma nyolc pályázó közül *Argyelán Miklóst*, a volt parázi aljegyzőt választotta meg jegyzőjévé.

TARKASÁGOK.

(Az inzultus.) Egyik vidéki város napilapjában cikk jelent meg a pincékről. A derék kávéházi emberek ugyanis hárfarcot kezdtek és a kis város egyetlen napilapja keményen megleckéztette őket.

A cikknek nagy hatása volt és mindenki gratulált a napilap szerkesztőjének. Egy ember azonban a gratuláció helyett vészjósló arccal fogadta a szerkesztőt.

— Rémes dolgot kell önnek mondanom kedves redaktor ur, — szolt a férfit.

— Még megijeszt — felelte a szerkesztő.

— Komoly okom is van rá. Most jövök abból a kávéházból, ahol a pincérek tanyáznak. Egy egészen elzúllt pincér, tudja az a kopott kabátu. Pincér kijelentette, hogy ahol éri magát nagyon súlyosan fogja inzultálni. Jó lesz, ha azonnal fölfegyverkezik.

A szerkesztő szót fogadott. Revolvert, tört, boxot vett magához és kiment a korszóra. Hogy aztán mi történt vele, azt másnap ő maga mondta el annak barátjának, aki az előre tervezett nagy inzultust bejelentette neki.

— Na — mondta az ijedt barát — csakugyan megtörtént-e az inzultus?

— Meg — mondta a szerkesztő. — Nagyon súlyosan inzultált az a pincér. A dolog úgy történt, hogy én kimentem a korszóra és belekeveredtem egy társaságba, amelyben nők is voltak. Messziről föltámasztottam a veszedelmes zúllt ember alakját. Titokban a revolveremet markolásztam. Vészjóslóan közlekedtem s amikor mellettem elhaladt, vidáman, hangosan, hogy mindeki hallja, hozzám kiáltott:

— Szervusz, kedves barátom!

(Amerikai humor.) Mr. Brown ünneplőben állított be Mr. Smith-hez. Rövid bevezetés után a tárgytört:

— Azért jöttem Mr. Smith, hogy megkérjem a leánya kezét.

Mr. Smith egy pillanatra sem jött zavarba, hanem csak egy gyors és erőteljes rugással kitette a kezét azúrét.

Mr. Brown azonban másnap ismét megjelent. Mr. Smith most már dühbe jött:

— Hogyan, hát a történetek után még bennrekedik hozzám, hogy a lányom...

Mr. Brown nyugodtan felelt:

— Nem, dear Mr. Smith. Én csak azt jöttem megkérdezni, hogy nem lépne-e be a footballklubunkba?

Osztrák-magyar bank.

Az Osztrák-magyar bank minden részvénye után az 1912-iki második félévre (67. osztalék-szelvény) osztalék fejében

Kilencvenkét korona

jár, mely f. é. február 6-ától kezdve az Osztrák-magyar bank bécsi és budapesti főintézeténél, valamint minden fiókjánál kifizetetik.

Bécs, 1913. évi február hó 5-én.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Popovics
körmányzó.

Wolfrum
főtanácsos.

Pranger
vesztitkár.

SPORT.

+ **Műjégyár Aradon.** Az aradi korecsolyázó egyesület, a város részéről kapott biztatásra most harmadszor nyújtja be kérelmét a törvényhatóságához és kijelenti, hogy az esetre, ha a licium előtt lévő játszótér megkapja, akkor ott mesterséges jégyárát létesít. Valószínű, hogy most a jobban informált kultuszminiszter eleget tesz az egész város közönsége egyöntetű kívánásának és megengedi, hogy végre a jégsport is elfoglalja azt a helyet, melytől megilleti. A február havi közgyűlés elé a tanács most is, mint már két ízben, a legmelegebb pártolással terjeszti be az egyesület kérelmét, melynek lényegesebb pontjai a következők: A jégyárán zene csak délután öt óra után játszik, ünnepelveket vasárnap és ünnepnap kivételével szintén csak az esti órákban rendeznek, tehát az előadásokat az iskolában nem zavarják. Hajlandók a Baross-parki kioszkot is bérbe venni, vagy örök áron megszerezni és negyven év alatt fizetnek ki, az egész területet parkirozza az egyesület és a nagyközönségnek átadná üdülés céljára, korecsolyázásra csak november 1-től, március 1-ig használnák. Létesítenének a serdültebb ifjuság részére is játszótér. Két éven belül elkészülnének az építkezések és kijelentik végül, hogy az esetre, ha a város közérdekből el akarná venni a teret, visszaadják egy évi felmondás után és ha a város megtéríti a befektetett tőkét.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Felmentett merénylő asszony.** Egy pörös ügyből kifolyólag **Kocsuba Istvánné** világosi lakos haragosa volt **Bregyán Mihálynénak**. A múlt év június 9-én ráesett ellenfelére s elébe lépve rákiáltott:

— Majd megcsinálom, hogy neked ne kelljen több törvény!

Ezzel revolvert rántott elő és rálőtt ellenfelére. A golyó csak horzsolta Bregyánét. A merénylő asszonyt ma gyilkosság kísérlete miatt vonták felelősségre az aradi esküdtbírósa. Az esküdttek **Jancu Kornél dr.** védbeszéde után felmentő verdiktet hoztak s így a vádlottat azonnal szabadlábra helyezték.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az „Aradi Mérnök és Építészegylet” a hó 8-án hirdetett társasvacsorája közbejött akadály folytán f. hó 15-re halasztatott.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= **Pallós Ignác** aradmegyei kavicsbányája. **Pallós Ignác**, a hírhedt vált vasuti vállalkozó **gyoroki** kavicsbányáinak átvételére és kitermelésére megalapította a **Kö- és Kavicsbánya r.-t.-ot** 400.000 korona alaptőkével. Ez a vállalat most **Pallós bukása** folytán szintén megakadt. A vállalat jelenlegi igazgatósága három tagból áll. Az igazgatósági tagok: **dr. Egry Béla**, **Pallós Ignác** és **Somló Arnold**. Miután az igazgatóság két tagja — **Pallós** és **Somló** — vizsgálati fogásban ül, a társaság február 10-re rendkívüli közgyűlést hívott össze, amelyen bejelentik az igazgatóság és felügyelő-bizottság lemondását és helyette újakat választanak.

= **Meghívás.** Amennyiben folyó hó 6-ára összehívott nagyközönségi tagok kellő számban nem jelentek meg, ugyancsak azon tárgysorozat mellett a közgyűlés folyó évi február hó 13-án délelőtt 10 óra újból összehívatik, mikor is tekintet nélkül a megjelentek számára és birtokarányára a közgyűlés jogérvényesen fog határozni. Galsán, 1912. évi február 6-án. Elnökség.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 7.

Egyik nap hideg, a másikon enyhe az idő. A vetések teleléséről eltérő hírek vannak. A gabonaüzlet irányzata csendes, változatlan. Elkelt a mai piacon:

500 mm. buza	20'80—21'20
400 mm. tengeri	10'00—12'40
Rozs	19'00
Árpa	20'00
Zab	20'00

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Felirati tudósítás.

Budapest, február 7

Közlemény.

Változatlan

Határidő.

	1000	2000	3000
Buza 1912. aprílra	11'71—11'72	11'71—11'72	
Buza 1913. októberre	12'2—12'22	12'25—12'26	
Rozs 1913. aprílra	10'03—10'04	10'01—10'02	
Rozs 1913. októberre	9'72—9'73	9'73—9'74	
Tengeri 1913. májusra	7'74—7'75	7'74—7'75	
Zab 1913. októberre	10'38—10'39	10'38—10'39	
Zab 1913. októberre	8'81—8'83	8'84—8'85	

Az árak 50 kilogrammonként értendők.

Budapesti értéktőzsde (febr. 7.)

Magyar hitel	818 50
Osztrák hitel	623 25
4% koronajáradék	84 85
Osztr.-magy.-államvasut	712 —
Jelzálogbank	430 50
Lezárolóbank	515 50
Hazai Bank	288 50
Magyar Bank	574 50
Keresk. Bank	3745 —
Rimamurányi	711 50
Salgótarjáni	767 —
Közuti Vasut	684 —
Városi Villamos	378 —

Bécsi értéktőzsde (febr. 7.)

Osztrák hitel	624 75
Magyar hitel	820 —
Osztrák-magyar államv.	709 75
Déli vasut	116 —

A **Temesvári Lloyd-társulat** terménycsarnokának hivatalos árjegyzése (Árak 100 kilogrammonként koronákban) 918. febr. 7. Buza 75 kilogrammos 20'55—20'85, 75 kilogrammos 20'65—20'75, 77 kilogrammos 20'85—20'95 75 kilogrammos 20'95—21'05 Rozs (prima) 18'10—18'20 (közép) 17'9) 18—Árpa (erlőző) 20'05 20'35, (takarmány) 18'10 18'80, Zab (prima) 20'00 20'30, közép) 19'00—19'40 Tengeri régi, (magyar) —, új 11'60—11'80, (román) régi —, új —, Burgonya 100 kgr. (fahér) 5'60—5'80, (rózsza) 6'6)—6'80.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1912. február hó 8-án:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

A h a z a.

Történelmi dráma 6 képből. Irta: **Sardon Viktor**. Fordította: **Paulay Ede** és **Szerdahelyi Kálmán**. Rendező: **Kesztyer Ede**.

SZEMÉLYEK:

Ryseor gróf	Kesztyer E.	Noircarnes	Herold Ede.
Dolores neje	Kápolnay J.	Vargás	Balázs B.
Noot Carlos	Dr. Beregi S.	Delrio	Hajdutska L.
Aiba herceg	Várnai Jenő.	Jónás	Győző A.
Rafacla	Harmath J.	Mathison	Follnusné E.
La Tremouille	Delli Lajos.	Certadilla	Mogyoródy.

Közdetés este 8 órakor.

NYILTTÉR.*

Lesoványodás-gyapapodás.

A betegség után, étvágytalanság, vagy más ok folytán beálló lesoványodást, minden körülmények között orvosolni kell. Aki ily esetben a **Scott féle Emulsióhoz** folyamodik, az, amint ezt a tapasztalat már számos esetben bebizonyította, két okból jut hamarabb a célhoz. A **Scott féle Emulsió** elő sorban étvágygerjesztő, tehát nagyobb mérvű táplálékfelvételt idéz elő, ami már magában véve elősegíti a megerősödést. Ezenfelül a

SCOTT féle EMULSIÓ

maga is rendkívül tápláló és ezért gyakran rövid idő alatt szemmel látható erő- és súlygyapapodást idéz elő.

Mint hogy a **Scott féle Emulsió** kizárólag a legtisztább és legjobb nyersanyagokból készül és hatásában teljesen megbízható, már régóta vilagszerte ismeretes róla az a tény, hogy a legjobb csukamajolaj **Emulsió**. 6018

Egy eredeti üveg ára 2 korona 10 fillér. Minden gyógyszerárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyegget küld **Scott és Bowne G.m.b.H.** címére Wien, VII. akkor egy gyógyszerárban próbadaagot küldünk.

Schicht Solarine fémtisztító

pompás fényt varázsol fémekre, nikkelt-, réz-, ezüst- és aranytárgyakra. A fényt legtovább megtartja! Szavatoltan méreg- és savmentes és a használatban a legolcsóbb, mert kiadós és szabadalmazott takarékosági csepegtetővel van ellátva. Nagy olajtartalmánál fogva természetes védelem fémek számára, azok izzadása, foltossá és rozsdássá levése ellen.

9388

Mélyen tisztelt háziasszony!

Kisbecskereki Terézia-lisztből

Tésztanemű

Pompásan Sikerülnek.

Minden zsák eredeti ólomzárunk és zsákjegyünkkel van ellátva.

Képviselő: **Dávid József ur, Arad.**

Telefon 943.

487

Képviselve Aradon
SZEMZŐ ARMIN
áruügynöksége által.
Telefon 592. szám.

EGY gőzeke

2 géprendszerrel
jó karban

azonnal ELADÓ. Löffler Miklós

Németség. 956

Millió

ember használja

Köhögés

rekedtség hurut, elnyálkásodás torok-
hurut, fullasztó és gőrsős köhögés
ellen a 6251

Kaiser-féle mellpasztillát

„3 fenyőjegygyel“

6100 bizonyítvány orvosoktól és
magánemberek elismerő le-
vele a legjobb ajánlás a
biztos sikerre és közkevelésre. —
Bgyetlen hasonló készítmény sem tud
ilyen hatást elérni. Különös- n kelte-
mes és jóízű cukorka. — 20, 40 és 60
filléres dobozban.

Kapható: Gutori Földes Kelemen, Hajós
Árpád, Rozsnyai Mátyas, Breuer Fülöp, Voj-
tek Kálmán, Krebs Geza, Berger Gyula,
Vajdits György, Gécs László, Götz Károly,
Bernát János, és Ring Lajos gyógyszerár-
tárban Arad, Hanza Nestor drogeria, Vojtek
és Weisz drogeria, „Annyi“ drogeria Arad,
Zombory János gyógyszerárta a Szent-
háromságához Újszentanna, Adler gyógyár-
tárban M. Pécska, Ors Rezső Pankóts, Telfert
Károly gyógyszerárta Elek, Krausz Elemér
gyógyárta Glogovác, — Zsigmondovics
Géza Iris gyógyszerárta Lippa, Roxim Janos
gyógyárta Ó-Pécska és Székely Zoltán
gyógyárta Csermő, Bauer K. gyógyszer-
árta Kevermes, Dr. Stodolai Dezső gyog-
yszerárta Ujarad.

Batthyány-utca 12. számú
házban egy 6 szoba és fürdő-
szobából álló 787

uri lakás

továbbá egy 4 lóhoz való

istálló és kocsiszin

1913. májushó 1-ére

kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

**Ingtalanforgalmi és Par-
cellázó bank Arad, Pe-
tőfi-utca 1. sz. Telefon
861. Pécska-ut 15. sz.
(volt br. Bánhid-telek) el-
adunk kiváló fekvésű**

háztelkeket

olesó áron, előnyös kölcsön-
nyújtással, vagy **5 évi
részletfizetésre.** Telke-
inkre igen előnyös **építési
kölcsönöket** is adunk.
IV-7717.

Az Andrássy-téren az első emeleten

irodának, vagy
divatsalonnak
alkalmas utcai
:: lakás ::

kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban

Haszonbérbeadási hirdetmény.

Aradmegyében, kisjenői járásban Talpas község határában
haszonbérbe adó, esetleg teljes felszereléssel és vetésekkel
együtt azonnal átadható egy teljesen sík fekvésű 1800 kis
hold kiterjedésű földbirtok. A birtok egyharmad részben szántó-
földből, kétharmadrészben rétből és legelőből áll. Megegyezés
szerint a legelő egy része feltörhető.

Ugyanezen birtok két tagban is bérbeadási nyert, utóbbi
esetben az egyik tag 450 hold szántóból és 750 holdrét és lege-
lőből összesen 1200 holdból, a másik tag 200 hold szántóból
és 400 hold rét és legelőből összesen 600 holdból áll.

Közvetlenül a bérelni szándékozónak közelebbi felvilá-
gosítást nyújt

Bogdánffy Béla,
Doroszlófalva. (Aradmegye.)

857

alkalmi vétel és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüsttárgyakban, Arad
legnagyobb óra- és ékszertárgy

Deutsch Izidor

Óra és ékszerész

Neitzer János-utca, Mincza-palota

Zálogcédulák

arany és ezüsttárgyak, gyémán-
tárgyak a legmag-
sabb árban megvételnek vagy
más tárgyra átcsereztetnek.

Telefon 488. Telefon 488.

Uj vállalat!

Értesítjük a n. é. közönsé-
get, hogy Vulcu J. Maxim ur
telepén Fábian László utca 5/b
szám alatt egy

tűzifa-üzletet

nyitottunk villanyerőre beren-
dezett fűrészelő és aprító üzem-
mel, ahol állandóan raktáron
tartunk elsőrendű száraz aprí-
tott tűzifát. Ajánlunk: bükk-,
cser-, gyertyánhasáb és do-
rongfát úgy ölszámmra, mint
felaprítva házhoz szállítva és
pincébe berakva. Pontos és
gyors kiszolgálás! A n. é. kö-
zönség szíves pártfogását kér-
jük kiváló tisztelettel 861

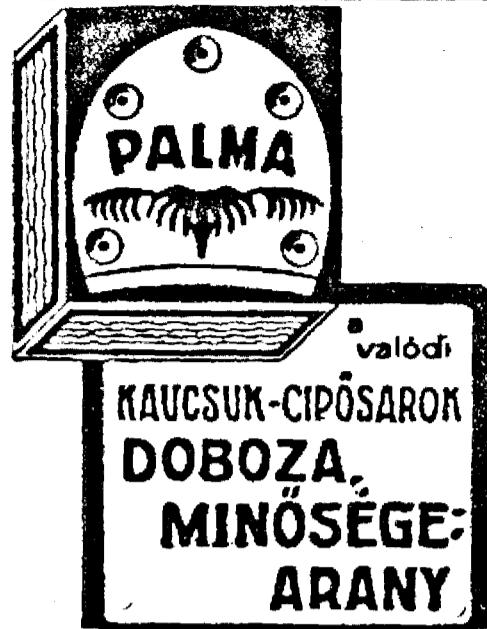
Folkmann és Lassner.

Pathefonok

Pathe-lamézok, a legújabb fel-
vételek, kedvező fizetési feltételek
mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.
Fehér Kereszt-tel szemben. 788

valódi

KAUCSUK-CIPŐSAROK
DOBOZA,
MINŐSÉGE
ARANY

TELEFON 410.

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltvány termelő
ARAD Batthyány-u. 11.

Van szerencsém a t. szőlőbir-
tokos urak szíves tudomására
hozni, hogy az évi terméséből
nagy mennyiségű kiváló szép faj-
tisztaságú gyökérszerű bor és
csemegefajta

szőlőoltvány

ugyszintén szőlők pótlására kiválóan al-
kalmos 1 és 2 éves gyökere.
Portalis szőlővessző kerül eladásra mér-
sékelt árak mellett. Bővebb felvilágosi-
tással és árajánlattal szívesen szolgál

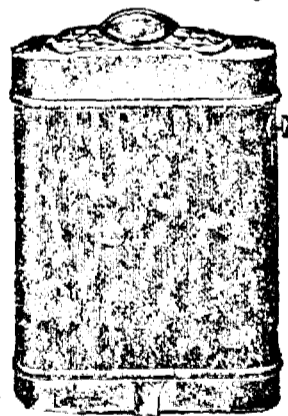
WINKLER JÓZSEF ARAD,
BATTHYÁNY-UTCA 11. 571

Villanyos zseblámpa

mindig friss
töltéssel.

Villany-
berendezé-
sek, villany-
cellárok.

Dynamó
gépek, vil-
lanymotorok
eladásra
kaphatók

Kalmár Józsefnél
Arad, Salacz-utca 2. sz. 1681

Uri lakásból álló magányos ház

Hona-utca 7. szám szabad kéz-
ből azonnali beköltözésre is

eladó.

Bővebbet: Flórián-utca 6/b.
szám 3. ajtó. Ugyanítt egy
homokbánya, cement áru
készítésére is alkalmas,

eladó!

608

Oppenheimer Mór

Építészeti vállalkozó, műszaki és építészeti irodáját Szabadság-tér 17. szám alól Arad, Lázár Vilmos-utca 2. sz. (Farkas Ábrahám-féle házba) helyezte át.

Elvállal a legmértányosabb árak mellett bármilyen építkezések tervezését, költségvetések elkészítését és az épületeknek a modern kor által megkívánt legcsinosabb kivitelbeni felépítését.

Kívánatra vidékre is megyek!

OPPENHEIMER MÓR építészeti vállalkozó irodája Aradon, Lázár Vilmos-utca 2. szám.

A Luxus Garage
csukott és nyitott

Béautói

Telefonszám 826.

egy helyi, mint vidéki turákra legmértányosabb árban a közönség rendelkezésére állnak. — Legmegbízhatóbb Boyok ugyanazak fenti telefon szám alatt rendelkezhetők. Szolgálat reggel 6 től éjjeli 12 óráig. Iroda garage József főherceg-ut 17. 744

2448—1913.

Hirdetmény.

Az 1912. évi december hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírásról jegyzék 2 drb. ívét az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t. c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1913. évi február hó 5-től számított 8 napra a városi fogyasztási adó felügyelőségél közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek névszerint: Kőmíves Terézia, Nádházi Józsefné, kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adó felügyelőségél, észrevételeket.

Arad, 1913. január hó 31-én.
A városi tanács.

544—1913. tkvi. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A mradnai kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Lefkóvics Hugó végrehajtónak 44 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék, illetve a mradnai kir. bíróság területén lévő az aradkői 835. számú tjkvben A. I. 4. sor 377/b hrsz sz beltelkes házra 141 kor., az aradkői 1058. sz. tjkvben A + 2. sorsz. 2004/b 2. hrsz. szölvőre 560 kor. mint ezennel megállapított kikiáltási árban az árverés elrendeltetik és annak megtartására határnapul 1913. évi április hó 14-ik napjának d. e. 11 órája Aradkői község házához kintüzetik. Ezen árverés a fentírt ingatlan birtokjuttalék a kikiáltási ár kétharmadánál olcsóbb áron el nem fog adatni. Amennyiben ezen összeg el nem éretnek, az árverést a kiküldött felfüggeszti.

Árverési szándékozók az ingatlanok becsárának 10%-át bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. és az 1881. évi november 1-én 8333. sz. a kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881. évi LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Máriaradna, 1913. évi január hó 25-én.

Kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság.

Nyisztor s. k.
kir. bír.

65—1913. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Határ-utca egy része, valamint a Hajó-utca Shone-csatornával leendő ellátása iránt folyó év február hó 10-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 4200 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban, a városi pénztárban.

Az árlejtésen részt venni csakis írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1913. évi január hó 27-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Friss vaddisznó kapható

Hoffmann Ottó

fűszer- és csemegekereskedésben Arad, Szabadság-tér.

679—1913. pm.

Hirdetmény.

Értesitem a nagyközönséget, hogy 201—1913. szám alatt kelt hirdetésemmel bizonytalan időre elhalasztott Meszlényi Emil dr. kir. vegyész Arad sz. kir. város vegyvizsgáló állomása vezetőjének felolvasása folyó hó 9-én d. u. 5 órakor a városháza dísztermében tartatik meg.

Ezen „A vegyvizsgáló állomásról tartandó felolvasásra a nagyközönség figyelmét felhívom.

Arad, 1913. február 3-án.

Varjasy,
polgármester.

Meghívó

az Aradi Általános Takarékpénztár Részvénytársaság

folyó évi február hó 16-án, vasárnap délelőtt tíz órakor az Aradi Kereskedők Köre nagytermében tartja I. évi rendes közgyűlést, melyre az intézet t. részvényesei meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. A jegyzőknyv hitelesítése két részvényes kiküldése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1912. évi zárszámadásokról, indítvány a tiszta nyereség felosztásáról és a felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő bizottság részére.
3. Egy igazgatósági tag választása.
4. A felügyelő-bizottság tagjainak megválasztása.
5. Esetleges indítványok.

Azon részvényesek, akik a közgyűlésen részt venni óhajtanak, szíveskedjenek az alapszabályok értelmében részvényeiket f. évi február 13-án délig az intézet pénztáránál letenni.

Aradon, 1913. február 4.

Az igazgatóság.

Vagyon.

1912. évi december hó 31-én. Mérleg-számla.

Teher.

Pénztár készlet	24710 15		Részvénytőke	500000
Más pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék	95339 98	120050 13	Tartalék-alap	1125 65
Váltótárca		1066447 03	Adótaralék	2000
Folyósámlai adások		166519 78	Betétek:	
Előlegek értékpapírokra		4717	könyvesekre	404871 19
Értékpapírok		6820	folyósámlában	93211 52
Berendezés	5005 86		Visszeszámitott váltók	252822 76
Írás...	500 36	4505	Hitelezések	57636
Előre fizetett kamatok		2025 54	Hátr. tőkekamatadó	1102 20
			Előre felvett kamat	13307 50
			Nyeresség:	44956 66
		1371084 48		

Arad, 1912. december 31.

Faragó Rezső s. k. üyv. igazgató. Kirch Máttyás s. k. főkönyvelő.
Dr. Tüdés János s. k. Domán Sándor s. k. Freud Fülöp s. k. Hegyi Albert s. k.
Keppich Zsigmond s. k. Dr. Schreiber Vilmos s. k.
A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:
Kneffel Lajos s. k. Glück Dezső s. k. Kaufmann Lajos s. k. Martinek Ferenc s. k.
Holzeisen József s. k. Mser Armin s. k.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG JELENTÉSE. Tisztelt közgyűlés! Van szerencsénk jelenteni, hogy a kereskedelmi törvény és az alapszabályok értelmében az in évi ügykezelését megbízatásunkhoz képest a lefolyt évben szabályszerűn ellenőriztük. Több ízben megejtett vizsgálatunk alkalmával úgy a pénztárt és egyéb értékeket, mint a könyveket rendben találtuk. Az igazgatóság által elkelt terjesztett az intézet működésének kezdetétől az 1912. év december 31-ig szóló zárszámadást megvizsgálván, azt helyesnek találtuk. Hozzájárulunk továbbá az igazgatóságnak a nyereség hova fordítása iránti javaslatához és kérjük a t. közgyűlést, hogy azt elfogadni és az előterjesztett zárszámadást jóváhagyjni, illetőleg me állapítani s végül úgy az igazgatóságnak, valamint nekünk a felmentvényt megadni szíveskedjék.

Arad, 1913. január 25.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG: Kneffel Lajos, elnök. Holzeisen József, Glück Dezső, Kaufmann Lajos, Martinek Ferenc, Mser Armin, f. ü. b. tag.

V. 1326|1—1912. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróság 1912. V. 1326/1. számú végzése által Spitzler Industrie A. G. végrehajtató javára 585 korona 38 fillér tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróságilag le- és felül foglalt és 4546 koronára becsült pénzszekrény, áruk és berendezésekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Arad, Weitzer János-utca 8. sz. alatt leendő eszközlésére 1913. évi február hó 12-ik napjának délután 5 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladotni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1913. évi január hó 28. napján.

Török Dénes,
bírószági végrehajtó.

963

545—1913. tkvi. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A máriaradnai kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Nyáncz Vaszília és Sztójna vagyonközösség megszüntetése iránti ügyében az aradi kir. törvényszék, illetve a máriaradnai kir. járásbíróság területén lévő aradkői 72. sz. tjkvben A. + 2. sor 1980 hrsz. szölvőre 894 korona, mint ezennel megállapított kikiáltási árban az árverés elrendeltetik és annak megtartására határnapul 1913. évi április hó 14-ik napján délelőtt 10 órakor Aradkői község házához kintüzetik.

Ezen árverés a fent írt ingatlan birtokjuttalék a kikiáltási ár kétharmadánál olcsóbb áron el nem fog adatni. Amennyiben ezen összeg el nem éretnek, az árverést a kiküldött felfüggeszti.

Az árverezni szándékozók az ingatlanok becsárának 10 %-át, bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvények és az 1881. évi november hó 1-én 8333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság.

Máriaradna, 1913. évi január hó 25. napján.

Nyisztor, s. k.
kir. járásbír.

962

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Mely idősebb

urlemben volna hajlandó havonta támogatni egy fiatal ur asszonyt, az irjon „Diskrét“ jelige alatt a kiadóhivatalba. 945

Remény I.

Sajnos lehetetlen. Nem saját, hanem idegen ügyek tartanak vissza megjelenésemtől. Ha jól mulatsz, gondoldj 5 reája is, ki tégedet oly kimondhatatlan forrón szeret. 976

„Diskrét“

és „Barna 27.“ jeligékre levél van a kiadóhivatalban. 984

Vadászkürt

kávéházban csüörtök este e lapra figyelmessé tett urleányt kérem irjon „Gentry“ jeligére Arad főposta restante ismeretség hol és mikor lehetséges. 972

Melyik kedves

uri bácsi lenne fess leánynak havonta ötven koronával segítő barátja, az irjon az aradi főpostára poste restante. „Életmentő“ jeligére. 969

ELLÁTÁS.

Éthessé

izletesen és tisztán lehet uri háznál. Köppich, Heim Domokos-utca 2., ajtó 3. 967

ALKALMAZÁST NYER.

Egy kezdő

keresztény kereskedősegéd, fűszer, főfőszakmában, azonnali belépésre felvétetik. Beregi Kálmán, Aninosza. 938

Egy teljesen

szakképzett izr. vaskereskedő segéd, ki a román nyelvet bírja, azonnali alkalmazást nyer Ritter Jakabnál, Tenkén. — Szombaton zárva. 971

ALKALMAZÁST KERES.

Kereskedelmi

érettségit végzett nőtlen könyvelő, vas, fűszer és szesz szakmában jártas, beszél és levelez magyarul, románul, úgy az amerikai, mint az olasz könyvelési módot érti, pénztárkezelésben gyakorlattal bír, gépirásban perfect, azonnali belépésre állást keres. Megkereséseket „Hadmentes“ jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 975

VÉTEL ÉS ELADÁS.

A pantofol kazinó

Jó karban levő márvány lapos, forgatható billiárd asztala jutányos árban azonnal megvehető. Bővebbet az igazgatóság. 949

LAKÁST KERESNEK.

Két szobás

lakás külön bejáratú, vagy előszobával és mellékhelyiségekkel kerestetik május 1-ére. Sürgős ajánlatok „Tisztviselő“ jeligére kéretnek a kiadóba. 939

KIADÓ LAKÁS.

Antich-utca 20.

3 szobás utcai lakás, fürdőszobával, 2 szobás udvari lakás, fürdőszobával, májusra kiadó. 937

Magánház,

a belváros egyik előkelő utcájában, májustól kezdve kiadó, négy szobával, nagy kerttel. Cím a kiadóhivatalban. 957

Kiadó lakás.

Boczkó-utca 9. sz. I em. egy 2-3 és 4 szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt kiadó. 894

Zrínyi-u. 3/a sz.

házban 4 szoba, fürdőszoba és mellékhelyiségekből álló lakás május 1-re kiadó. Telefon 328. 903

3 szobás

és konyhából álló lakás május hó 1-ére kiadó Ovár-utca 7. alatt. Bővebbet Forrai-utca 2. 982

Modern lakás.

Négy szoba parkettal, minden mellékhelyiséggel magas földszinten különálló lakás, fürdő-, elő- és cselédszoba villanyvilágítás stb. teljesen újonnan festve, május 1-re kiadó. Forray-utca 2/a. 965

Heim Domokos-u. 1. sz.

házban 5 utcai szoba fürdőszoba és mellékhelyiségekből álló kényelmes lakás május 1-re kiadó. Telefon 828. 904

Az Andrássy-téren

az első emeleten intézetnek esetleg divatszalonnak alkalmas utcai lakás kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás

folyó évi május 1-től 3 és 4 szobás lakás, fürdőszobával, hozzátartozó helyiségekkel, és azonnal egy alkalmas műhely, raktár vagy istálló helyiségnek padlás és feludvarral együtt Lovarda-utca 1. 477

Neuman palotában,

I. emeleten 8 szobás, modern udvari lakás kiadó. Neuman iroda. 929

Andrássy-tér 3. sz.

Neuman-házban egy 4 szobás II. em. lakás kiadó. Bővebbet Neuman Testvérek irodájában. 883

Boros Béni-tér 20. sz.

alatti bérházakban f. évi május 1-re egy négyszobás földszinti és egy három szobás I. emeleti lakás fürdőszoba és egyéb szükséges mellékhelyiséggel kiadó; értekezni Laendler Aladár gőzfűrésze irodájában. 973

OKTATÁS.

Magánfoglalkozás

Gimnázium, reál és polgári iskolák összevont vizsgáira is mérsékelt díjazással előkészít felelősséggel Izr. Fiuinternátus Chorin Aron utca 1. sz. 816

Kereskedelmi szaktanfolyam,

mely már 5 éve áll fenn, újabban a „Gyakorló gyorsírók társasága Budapest“ szakfelügyelete alatt áll a vizsgálatok is a fenti egyesület által kiküldött bizottság előtt történnek. A gyorsírást továbbra is László Lipót ur okl. gyorsírás-tan. adja elő. Február hó 1-én új tanfolyam vette kezdetét mérsékelt tandíjakkal. Beiratkozni e hó 15-éig lehet, a mulasztott órákat külön órákban pótoljuk. Végzett növendékeim részére az állásközvetítés díjtalan. Telefon 5-18 Ziffer Sándor Anirássy-tér 21. szám. I. emelet. 718

INGATLAN.

Lahner György I/a sz.

ház három szoba, konyha, kamra, pince, szőlős- és gyümölcskerttel, május elsőtől kiadó, vagyis eladó. 938

Eladó gőzmalom

Csanádmegyében. Cím a kiadóhivatalban. 970

Kohn Samu-téle

Erdélyi-uti sarokház, fűszerkereskedéssel, korlátlan italméréssel, valamint trafikjoggal, mely 30 éve fenn áll, nyugalomba vonulás végett eladó. 936

Gyár-utca 21. az ház,

mely egy 3 szobás lakásból, 1 holdas szőlős-kertből és 1 nagy virágos kertből áll, a hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt 1918 május 1-re kiadó, vagy eladó Bővebbet Cukor László fűszerkereskedőnél, Nagyvárad ut. 951

KÜLÖNFÉLE.

Rattler kutyát,

mely pocokfogáshoz alkalmas egy hónapra megfelelő kölcsöndíj ellen kölcsönbe vennék. Ha megfelelő, esetleg megveszem. Cím a kiadóhivatalban. 977

Arad megyében

Sapros községben egy nagyon szép helyen, közel az országuthoz egy görbe 4 szobás sarokház, új ház 9 évig adómentes azonnal kiadó, vagy örök áron eladó. Értekezni lehet a tulajdonosnál, Burka János Seprős. 978

Január 1-én

lépett életbe a keresk. miniszter azon új rendelete, mely szerint a palackokban árusítandó italok mennyiség tartalma a palackokon felüntetve kell hogy legyen. Ezen célra alkalmas címkék kaphatók Pichler Sándor papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. Telefon 308. szám. 5811

Taxametero:

Bér-autó

Telefonszám: 816

1301

Szolgálat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Diamant Ferencz

villamos világítás, telefon-csengő berendező
csillár- és izzótestel-
raktára 316

Deák Ferenc-u. 7.

Telefon 595. szám

Magyar kir. honvédelmi miniszter.

Körrendelet.

2616—1913. szám.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönségének.

A véderőről szóló 1912. évi XXX. t. c. 40. §-ának második bekezdésében kapott felhatalmazás alapján az állítási kötelezettségüknek még eleget nem tett férfiak nősülhetésére vonatkozó tilalmat 1913. évi február hó 1-től kezdve újabb rendelkezésem megszüntetem.

A nősülési tilalomnak a megszüntetése a véderőről szóló 1912. évi XXX. t. c. végrehajtása tárgyában kibocsátott utasítás I. sz. részének 43. §-ánál előjegyzendő.

Átmenetileg pedig akként intézkedtem, hogy az 1913. évi január hó 31-ig beérkező nősülési kérvények közül csakis azok fognak itt érdemlegesen elintéztetni, melyekből kitűnik, hogy a nősülendő feleknek okvetlen érdeke, hogy még a folyó év január hóban lépjenek házasságra, míg a többi kérvények a körrendeletmel való hivatkozással mint tárgytalanok viseza fognak származtatni, mivel az állítás kötelesek minden engedély nélkül nősülhetnek. Az eddig kiegészítésre visszaküldött kérvények pedig többé föl sem terjesztendők, hanem ugyancsak a körrendeletre hivatkozással vissza adandók. E körrendeletemet megfelelő számú példányban oly felhívással adom ki az összes magyarországi vármegyék és városi törvényhatóságoknak, valamint a horvát és szlavon ország megyei és városi hatóságoknak, hogy azt a leggyorsabb és legszélesebb körű közzététel végett azonnal közöljék a járás tisztviselőikkel, s ezek útján a községi előjárásokkal, az utóbbiakat arra is kötelezve, hogy a nősülési tilalom megszüntetése az ott helyben szokásos módon adják tudtára a lakosságnak.

Budapest, 1913. évi január 20. a

Br. Hazay Samu s. k.,
honvédelmi miniszter.

Arad, 1913. évi január hó 25.

A városi tanács.

Nyomatványok

osinos kivitelben készítenek az Aradi nyomda r. t. sz.

ARADI KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Mérleg-számla 1912. évről.

Vagyron.

Teher,

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Pénztárkészlet			145641	33	Részvénytőke			1000000	—
Váltótárca			3539329	01	Tartalékalap			6496	61
Ingatlan kölcsön			229339	—	Nyugdíjalap			5626	22
Törlesztéses jelzalog kölcsönök			1057484	76	Betétek:				
Előleg értékpapirokra			7570	—	takarékpénztári könyvekre ...	1921039	41		
Folyószámlai előlegek értékpapirokra			727289	—	chèque számlára	158739	11	2079778	52
Tulajdon értékpapirok:					Visszleszámított váltók			1603431	45
50000 K. n. é. 4%-os magy. kor. járadék à 80 K.	40000				Hitelezők			19000	—
350 drb. 200 K. n. é. Arad és csanádi egyesült vasutak törzsrészvény à 180 K.	63000				Engedményezett törlesztéses jelzalog kölcsön			1040779	59
60 drb. 500 K. n. é. „Hungária” pamutárugyár r. t. részv. à 500 K	30000				Elszámolatlan, tételek			36413	04
Különféle értékpapirok és sorsjegyek	6900				Fel nem vett osztalékok			687	—
	139900				Hátralékos tőke kamatadó			4858	40
Függő kamatok	3666	66	143566	66	Előre felvett kamatok			38022	53
Adósok			35306	43	Egyenleg mint nyereség			77683	33
Leltár	16910	80							
10% leírás	1691	08	15219	72					
Előre fizetett kamatok			12030	78					
			5912776	69				5912776	69

Arad, 1912. december hó 31.

Deutsch Károly s. k.
vezérigazgató.Greiner Károly s. k.
titkár és cégvezető.Thuránszky Miklós s. k.
főkönyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Szabó Zoltán, s. k.
alelnök.

Dr. Borsos Béla, s. k.

Csánk Lajos, s. k.

Darányi János, s. k.

Hehs Vilmos, s. k.

Povácssay Soma, s. k.

Dr. Singer János, s. k.

Szántay Lajos, s. k.

Verbes Nándor, s. k.

Winkler József, s. k.

Megvizsgálta és helyesnek találta.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Nachtnébel Gyula, s. k.
elnök.

Haberéger György, s. k.

Szántó Gyula, s. k.

Tabakovits Emil, s. k.

A felügyelő-bizottság jelentése.

Tisztelt közgyűlés!

Megtisztelő megbízásuk folytán a kereskedelmi törvény és a társasági alapszabályoknak megfelelőleg a társaság ügyvezetését az egész éven át éber figyelemmel kísérvén, tisztelettel jelentjük, hogy az intézeti ügykezelés minden ágában a legszigorubb rendet és szabatoságot tapasztaltuk.

Az 1912. évi zármérleget részletesen megvizsgálván, azt minden tételben helyesen felállítva és az üzleti könyvekkel egybehangzónak találtuk.

Ezek után a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak beterjesztett jelentésében 77.683 korona 33 fillér tiszta nyereség hovaforditása iránti javaslatát.

Végül mint hogy megbízásunk ideje lejárt, köszönetünket nyilvánítjuk a részvényeseknek irányunkban tanúsított bizalmukért és kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy az igazgatóságot, valamint minket az 1912-ik üzletévre vonatkozó számadási kötelezettség alól felmenteni méltóztassanak.

Kelt Aradon, 1913. január hó 11-én.

832

A felügyelő-bizottság:

Nachtnébel Gyula, s. k.
felügyelő-biz. elnök.Haberéger György, s. k.
felügyelő-biz. tag.Szántó Gyula, s. k.
felügyelő biz. tag.Tabakovits Emil, s. k.
felügyelő-biz. tag.